

ՌԱՏՆԻԻՄԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՄԻՅԱՄԻ
ՀԱՖԹԱԼԸԳ ՂԱԶԵԹԱ

ՃԻԼՏ I

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՆՈՅԵՄԲԵՐ 25, 1911.

Ն⁰ 48

ՊԵՆՏԻ ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

«ԼԱՅՆԱԽՈՂՈՒԹԻՒՆ» ՄԸ
"ՍՐԻԿԱՅՈՒԹԻՒՆ, Բ. ԹԵՇՎԻԳ ԷԹՄԷ՞Ք ՄԻ
ԿԵՂԵՆ ԿԻՆ ԿՐԾՆ. Ժողովուն իճթիմար-
նըն ըրիօրթը շու մէալտա նէշու էտիւմիշ
խաի: Ա. Ուսնակաւ մէսէլէլէր արաւոնտա
պիր տէ էօյլէ պիր քիմնէնին թէքիֆի
պուլունու յօր խաի քի, պու քիմնէ պիր
գարը իլէ պերապէր 20 սէնէ նիքեահարզ
եաշատրգտան սօնրա, շիմոի հէր իքիսի
տէ վէշիմանըզ կէօթէրէրէք՝ Կրօն. Ժո-
ղովտան հէմ նիքեահ իլէ պու ալազալա-
րընըն թազաիս օլունմաւընը, հէմ տէ էվ-
լաւարընըն վաֆթիլ օլունարուգ քիլիսէ
տէֆթէրինէ գայա օլունմաւընը թալէպ
էտիյօրլար: Ժողովտա պուլունան կէնճ
րուհանիլէր՝ պունլարըն մաթլուպունա միւ-
տատէ էտիլմէսինէ լէյ վէրմիլէր, լաքին
Տեղապահ Սրբապան պու շէյ «Սրիկայու-
թիւնները կը քաջալերէ» (Չաիկընըզ-
լարը թէշվիգ էտէր) տէյու իթիրազ էտէ-
րէք մէճիսի թէրք էտիպ կիթմիշ տիր:
Ժողով պու գարարը վէրտիքտէն սօնրա,
եինէ քէնտի իշինէ տէվամ էյլէմիշ տիր:
Մէգքիւր կէնճ րուհանիլէր միւսինն Տեղա-
պահ Սրբազանտան շայնախոն (Կէնիշ ֆի-
րիլի) օլմալը թալէպ էյլէմիլէր տիր:

Պու գարար ֆիլվազը ճիտտի միւթէ-
լաայը տէյէն պիր մէսէլէ տիր: Եիրմի սէ-
նէ ալէնէն զայր ի մէշու ալազատա պու-
լունմաշ օլունպ, շիմոի պու ալազալարընը
թազաիս վէ էվլաւարընը վաֆթիլ էթ-
տիրմէք խթէյէն պիր էրքէք վէ գարըյա
մաթլուպլարընը վէրմէք շայնախոնութիւն
մը ալը, եօգոսա սրիկայութիւնը թէշ-
վիգ էթմէ՞ք մի տիր: Էրմէնի քիլիսէսի-
նին Կրօն. Ժողովը պէօյլէ պիր մաթլուպա
միւտատտէ էթմէլլէ քիլիսէ վէ միլէթէ
պիր հիւսն ի խըտմէթ մի իֆա էթմիշ օլ-
տու, եօգոսա մանէվի պիր զիյա՞ն մը վէր-
միշ օլտու: Շու մէսէլէտէ կէնճ վարդա-
պետլէ՞ր մի, եօգոսա միւսինն Տեղապահ մը
հազգլը տիր:

Կրօն. Ժողովա միւրէճաւթ էտէն պու
էրքէք վէ զալը պունտան 20 սէնէ էվվէլ
պիրի պիրլէրի իլէ զայր ի մէշու ալազատա
պուլունմըլար, պիլա շիւպհէ պու ֆիլիլէրի
դօնշուլար արասընտա վէ թանրադլարը
քիմնէլէր արասընտա պիրխայի գիլու գալը
պաիս օլտու: Լաքին պունլար եիւզլէրինի
վէքիտիպ քէնտի զայր ի մէշու ալազա-
լարընտա տէվամ էյլէսիլէր, վէ նիհայէթ
պիր էվաէ եէրլէշիպ գալարլար: Խանէյէ
չօճուղլար տօղտուգճա վէ պու չօճուղլար
պէօյիւտիւքճէ վալիսէյնլէրինին պու զայր ի

մէջրու ահալարնա անէր տախի վագըֆ օլ-տուլար, վէ պիթթապի անէր տէ վալի-տէյնէրինին մէսլէյինէ թապի օլմաղա մէյլ կէօսթէրտիքլէրինտէ վալիտէյնէրի անէրի մէն էտէմէտիլէր: Վէ լաքին էկէր չօճուգ-լարը նամուսլու քիմսէլէր օլտուլար իսէ, վալիտէյնէրինին թէէսիրինէ ըաղմէն օլ-մուշ օլմաղ կէրէք տիր: Պու 20 սէնէ զարֆընտա պու խանէնին թարիխինէ ա-չինա օլան տիկէր կէնճլէր տէ պուշար-տան ֆէնա իպրէթ ալարագ, պիլա չիւպ-հէ նիլէլէրի տէ զայրի մէջրու ալագալարա սէվգ օլմուտուլար, զիրա փէք ինթիմալ տըր քի պու քիմսէ սէրվէթ սահիպի վէ օ սէպէպտէն էհալի արասընտա խաթըր սայըլան պիր քիմսէ տիր: Շու հարտա պու քիմսէլէր 20 սէնէ ալէտատէվամ միլլէթին ախլագի հայաթընը վէհրլէմէքտէ պուլուն-տուլար:

Վէ չիմտի 20 սէնէ սօնրա, պէլքի տէ քէնտի սէրվէթլէրինի էվլատլարընա թէրք էտէպիլմէք արզուսը իլէ, փէչիմանըգ կէօսթէրիպ պու զայրի մէջրու ալագալա-րընը մէջրու գըլմագ իսթէյօրլար: Վէ քի-լիսէնին բուհանի մէմուրլարը պու մաթլու-պա իճապէթ էթմէյի «շայնսիտիտիտիլն» սայարագ տէրհալ բուխաթ վէրիյօրլար:

Էվվէլա շունը իֆատէ էտէլիմ քի պու քիմսէլէր՝ էկէր սալթ իլլէմիշ օլտուգլարը կիւնահ իչիւն մաղֆէրէթ արայարագ քի-լիսէ մէմուրլարընա միւրէճաաթ էթմիշ օլ-սալար իտի, օ մէմուրլար պիլա թէրէտ-տիւտ Խնճիլին վատ էյլէտիյի մաղֆէրէթի անլէրէ իլան էտէպիլիլէր իտի: Լաքին պու չէյ կիւնահը ֆիլիլէրին նէթիճէսին-տէն կիւնահքեարը մուաֆ թուլթմաղ: Իս-թիղֆար Զաքէոսըն հափտըղը կիպի թաղվին թարիգիլլէ իճրա էտիլմէլի տիր: Ղայրի մէջրու ալագատա պուլունմուշ սլուպ տա չիմտի թէվպէ էտէնլէրին իլք իչի օ ալա-գայը թէրք էտիպ պիրի պիրլէրինտէն ալ-րըլմագ տըր, վէ իքինճի իչի պու ֆիլիլին

մէյտանա կէթիրտիյի թէօքէզի վէ պէօ-յիւք զիյանը թաղմին էյլէմէք տիր: Պուն-լարըն 20 սէնէլիք կիւնահլարը հէյէթ ի իճթիմաիյէտէ ախլագի հայաթա ազիմ զիյանլար իրա էյլէմիշ տիր, անլէր 20 սէնէ պիր միւտաթէթ զինաքեար էօմրիւն զիյանը հօգ տըր տէյու իլան էթմիլլէր տիր, օ չիմտի զիյանլարը գալտըրմագ կէրէք տիրլէր:

Լաքին անլէրին, հայընըգ «թէվպէ էտէ-րիլ», տէյիպ քէնտիլէրին զայրի մէջրու ալագալարընը քիլիսէյէ թագալի էթտի-րէրէք, օ խանէյի մուգատտէս ախլէյէ թահ-վիլ էթտիրմէլէրի աօղլու օլմաղ: Պու՝ թագմինսիլ թէվպէ օլուր, քի սալթէ տիր: Պունտան մատա պու միւհթէրէմ հէյէթլին պու շայնսիտիտիտիլնըն պու-զը նէթիճէլէրի նէ՝ օլաճագ տըր, պիր ալ տա անլէրի տիւչիւնէլիմ:

Պունուն կէնճլէրէ վէրաիյի իլք թէէ-սիր շու օլաճագ տըր քի, «Ղայրի մէջրու» տէնիլէն ալագատա հաշամագ, փէք օ գա-տար թագալի էտիլէճէք պիր չէյ տէյիլ իմիշ: Պիր «թէվպէ էտէրիմ», տէմէքէ ատէմ քիլիսէնին պիլճիւմէ իմթիյաղա-րընա հիտտատար օլսպիլիլ իմիշ: Նիքեահ անճագ պիր թագըմ սիյասի հուգուգը զայ էթմէմէք իչիւն պիր վասըթա իմիշ: Միւնասիպ պիր ֆուրսաթլա փէչիմանըգ կէօսթէրէք շու նիքեահ պօյունտուրու-ղունըն սըգլէթիւտէն ազատ գալմագ միւմ-րին իմիշ:

Պաշգա պիր նէթիճէ տահա վար տըր: Հէյէթ ի իճթիմաիյէյէ գարը իրթի-քեապ էտիլէն կիւնահլարը մէն էտէճէք պիր գուվվէթ տէ էֆքեարը ումումիյէ տիր: Ղայրի մէջրու ալագալարը մէն է-տիպ ինտանըն էտնա հիտտաթլընա գուվ-վէթլի պիր տիլկին գօյան չէյ՝ օ նէվ ֆիլիլլէրի հէյէթ ի իճթիմաիյէն չիտտէթ-լէ թագալի էթմէսի տիր: Պու նէվ հալ-լար էհալի արասընտա լաղըմ կէլէն նա-

խօշնուտիյէ մարուզ օլմաղաւ օ ճիհէթէլւ-
ճէ թէճրիպէյէ մէյյալ օլան քիմնէլէրին
ֆաղիլէթ սաիդէլէրինսէն մուհիմ պիր ուն-
սուրընը օրթատան գալտըրմըլ օլուրսուն:
Իմտի միլլէթիմիյ արասընտա ըուհանի
մէմուրլարըն պիր եիւքսէք մէհքէմէսի՝ զի-
նատա կէչէն Չ0 սէնէլիք էօմիէ յայլու-
խոհուրիւն կէօթէրիւէ, անը խաֆիֆ
պիր չէյ իմիշ կիպի ալըլ գօր իսէ, միլ-
լէթ արասընտա աիլէ ֆաղիլէթինին զէ-
վալը հազլաշմըլ օլուր:

Մէլքիւր գարար՝ արամըզտա «Ազաւս
Սէր» վաղ էտէնլէրին տէտիլինէ թագվի-
յէթ վէրմէք տախի օլուր: Պէօլլէ նիքեհա-
սըլ հաշամազլըլըն գապիհիլի օ նէվ
հայաթըն իւղէրինտէն գալգարսա, օ զէ-
ման կէնճլէր իսթէտիլլէրի վաղթ ալըլա-
պիլմէք իչիւն նիքեհատան իսէ պու նէվ
հայաթա թալիպ պուլունուրլար: Պունըն
իսէ միլլէթիմիլին ախլագլըն նէ տէրէքէ-
լէրէ տիւշիւրէճէլինի գօլայ թէսափլուր է-
տէպիլիլիլ:

Պունըն պաշգու պիր զիյանը տահա
վար տըր: Պու չէյ՝ չօճուգ եէթիշտիլմէք-
լիլին լիւղոււմըլ, հաթթա սաատէթէ մանի
օլան պիր հալ օլտուղունա տաիր պիր էֆ-
քետար հասըլ էտէր: Զիրա պիր գատըն
թագիլի պիր սուրէթաէ տիւշիւրէպիլիլ քի,
քէնտի իլէ նիքեհասըլ հաշայան չու էր-
քէք, եարըն քէնտիլինի թէքք էտիպ, տի-
կէր պիրի իլէ հաշայապիլիլ: Պունըն տախի
զարուրի նէթիճէսի չօճու գլարը թէլէֆ
էթմէք ճինայէթինին արամըզտա թէամ-
միւմ էթմէսի օլաճագ ալըլ: Պունտան մա-
տա, պէօլլէ զայր ի մէշու ալսգա նէթի-
ճէսի օլարագ, մէյտանա կէլէն զիւրրիյէթ
քէնտի վալիտէյլէրինին հադիգի ահվա-
լընա վազըֆ օլունճա օրատա արթըգ իւն-
սի ֆաղիլէթ, իֆիթէթ վէ սատագաթ մէ-
մուլ էտէպիլիլըմիսին:

Շու հալտա տէմէք օլուր քի կրօն.
Ժողովուն պու գարարը հէմ նիքեհաճը

խոհուրի թանըյան էրմէնի քիլիսէսինին
էսաաի էֆքեարընա վէ հէմ նիքեհաճը պիր
խոհուրի թանըմայան փրօթէթման ազ-
գայիլլէրին հիսսիյաթը տինիյէսինէ մու-
ղայիր, տէհրլէրտէն պէրու աիլէ իֆիթէթինէ
զայյուր պուլունան ազգայիլն նկարագիրի-
միլլէ մուխալիֆ, միլլէթին միւսթագպէլ
զիւրրիյէթինին թէքէսաիլինէ մանի օլան
վէ ումում ախլագ միյարընը թէնդիլ վէ
ախլագը ը մումուիյէյի թախրիպ էտէպիլլէն
պիր գարար ալըլ: Վէ պու՝ կէնճ վարդա-
պետլէրլն զանն էթտիյի կիպի Լայնախո-
հուրիւն տէլիլ, անճագ միւսինն Տեղա-
պահըն տէտիյի կիպի, սրիկայոքիւրը
թէլլիլիլ էտէն պիր ֆիլիլ տիր: Պիլլէ կէօ-
րիւնիւր քի էկէր պու միւսթէրէմ ժողով
պու թէվպէ ու իսթիլլիպար էտէն էրքէք
վէ գարըտան՝ էվլէլա պու ալաղալարընը
պրազըլ պիրի պիրլէրինսէն ալըլըմալարընը
թալէպ էթսէլէր իտի, անլէր պու հօլտա
ալէնէն խաթալարընը կէրէք քէնտի էվ-
լատլարընը կէրէք ումում էհալինին հու-
ղուրունտա իթիրաֆ էթմիշ օլուրլար իտի:
Վէ էկէր պիր միւստէթ սօնրա մէշու
թարիլտէ էվլէնմէյի արզու էտէրլէրսէ վէ
էվլատլարընըն խաթըլ իչիւն էվլէնմէլէրինէ
միւնասիպէթ կէօրիլիւրսէ օ զէման նի-
քեհա էտիլսէլէր իտի, էհալինին ախլագի
վիճտանը պիր փարչա թաղմինաթ կէօրմիւշ
օլուր իտի: Լաքին էկէր քիլիսէլէր պու պապ-
տէ կէվլէք պիր մէլլէք իթթիլիտալ էտէր-
լէր իսէ, խոսուտա պէօյիւք չէհրլէրտէ
աիլէ ախլագը թէտէննի էտէճէք վէ կէնճ-
լէր մուգատտէս նիքեհաճ ալագասընա կիր-
մէքտէն իսէ, իսթէտիլլէրի միւստէթճէ
պիրիլքտէ հաշամաղը թէրճիհ էտէճէլլէր:

Իմտի պիլ աիլէ հայաթընը եիւքսէք վէ
իֆիթէթի գըյմէթլի թուլթուպէճտաալմըլ
կիպի աիլէ իֆիթէթինի մուգատտէս հըֆլ
էթմէլլէ հէմ տինիմիլլին հէմ հադիգի ին-
սանիյէթին մաթլուպաթընա մուվաֆըգ իշ-
լէմիշ օլաճաղըլ:

ԱՆՎԱԼԸ ՀԱԶԸՐԷ

Սուրբանքն վերստին . — Իւր տէֆա
օլարագ զաթ Ը Շահանէ քէնտինին վէթօ
էթմէք հագգընը Զիյա պէյին Այան մէճ-
լիսինէ ազա օլմասը միւնասիպէթիյէ իս-
թիմալ էյլէմիշ տիր : Լաքին պու մէսէլէ-
յէ էվլէլճէ մէճլիսի մէզքիւրտէ Սասրա-
զամ Սահա փաշանքն ֆէվգիւլ ատէ էհէմմի-
յէթ վէրտիյի վէ նիհայէթ պու մէսէլէյի թա
հուղուր Ը Շահանէյէ գատար կէօթիւրիւպ
նազար Ը փատիշահիյի անա ճէլպ էթտիյի ի-
չիւն պաղըլար միւշարիլէյի մուսիւնզէ
էթմէքտէ տիրէր : Թէհնիսաքտա Լութ-
ֆի Ֆիքրի պէյ , մէմլէքէթին Թարապուս Ը
Ղարպ մէսէլէսի կիպի հայաթի պիր մէ-
սէլէ իլէ օլլաշըր , վէ ֆըրգա վէ սաիր
տափալարը իքինճի իւչիւնճիւ փոզըրումա-
լա գօր իքէն , Սատրաղամըն Զիյա պէյ
մէսէլէսինէ պու գատար էհէմմիյէթ վէր-
մէսինի ճաիզ կէօրէմէյիպ , հաթթա պու-
նըն Գանունը էսասի անքեամընա մուղա-
յիւ պիր ֆիլիլ օլտուղունու իտտիա էտի-
յօր : Գանունը էսասինին անքեամընճա
Գանունը էսասինին թէֆսիրի Այան մէճ-
լիսինին իչի օլտուղու հալաէ անլէրին
միւնէրրահ պիր սուրէթտէ վէրտիյի թէֆ-
սիրի թէպտիլէ չալըշմաղը Գանունը էսա-
սինին նուֆուղ ու թէհսիրինի մուսիլ պիր
ֆիլիլ ատա էտիյօր : Պու մէսէլէյի պիր
իսթիզահ սուրէթինտէ մէճլիսի մէպույսա-
նա կէթիւրէճէյինի տէ պէյան էտիյօր :

Կաթողիկոսաշուգ վի Բուսիա Չարր . —
Բուսիա Հալլարընըն էվէյի պիր միգտա-
լընըն՝ Օրմանեանը Կաթողիկոս ինթի-
խապ էթմէյէ մէյյալ պուլունտուղըլարը
մալիւմ տիր : Հաթթա Բուսիա Չարընըն
տաթի միւմաթիլէյին ինթիխապընը արզու
էթտիյի ըիվայէթ օլտունույօր : Վէ լաքին
Բուսիա Չարընըն պու չէյէ միւտաիլէլ
էթմէսինէ նէ՝ միւնասիպէթ պուլունա-
պիլիր : Պու պիր քիլիսէ ինթիխապը օլ-

տուղու հալտա Չարըն անտէ նէ՝ մէնաֆիի
վար տիր : Պէլքի պու սիւալըն ճէվապը
շուրատա պուլունտալիլիր քի Բուսիա տա Կա-
թողիկոս՝ պիւթիւն էրմէնի քիլիսէսինին
Հալլարալէսի օլմաղլա պէրապէր , Բուսիա
Հալլարընըն տա ինտ էլ հիւքիւմէթ ըէիսի
լուհանիսի ատա օլունտուղունտան , անըն
սիյասի թէսալվուրըլարը պիթթապի հիւ-
քիւմէթճէ էհէմմիյէթի հաիզ պուլունա-
ճազ սըր : Էկէր օ յեղափոխականըլար
իլէ իշթիրաքտա իսէ Բուսիա էրմէնիլէրի տէ
փէք ինթիմալ օ էֆքեարա մէյյալ պուլու-
նաճաղըլար տիր : Պէլքի տէ սօն տէֆա-
լարտա Կաթողիկոս ինթիխապընտա կու-
նակցականըլարըն ալտըլը մուհիւմ հիտէ
վէ սօն Կաթողիկոսըլարըն յեղափոխական
մէյլէրի՝ Չարըն ֆիքրինտէ էշմիւմին Կա-
թողիկոսըլունուն սիյասի վապիլէթինէ
տաիր չիւպհէլէր ույանտըլմըլ տիր : Վա-
գտա քիլիսէ ինթիխապընտա Բուսիա հիւ-
քիւմէթինին սօղրուտան թէհսիր իչէթ-
մէսի ճաիզ օլմաղ , վէ պէօլլէ պիր թէ-
չէպպիւս պիւլա չիւպհէ չէտիա փրօթէս-
թօլարը պէլքի տէ քիլիսէ մէրքէզինին
պաշգա պիր եհէր նագընը պաիս օլապի-
լիր : Վէ զանն էտէրիլ քի կէրէք Օրման-
եան , կէրէք հէր հանկը պիր Նպիւկուպու
օ քիւրսիյէ միլլէթին ըէյինէ մուխալիֆ
օլարագ սալթ Չարըն մաթլուպը իլէ օ-
թուրմաղա բազը օլմաղ : Լաքին շու տա
սահիհ տիր քի էրմէնի քիլիսէսի իչիւն
պիր Հալլարալէսի եանի Բուհանի չօպան
սէչտիյի վաթթ օ ինթիխապտան սիյասի
վէ յեղափոխական ճիւմլէ թէհսիրէրի
թէպիա էտիպ անը միւմքին մէրթէպէ
քիլիսէվի վէ Բուհանի պիր մուամէլէ եափ-
մասը տա քիլիսէսին մէնաֆիի մանէվիլէսի
մաթլուպաթընտան տիր :

Մր. Շուսքրը վէ Թալլը . — Իրանըն
մալիլէ սէր միւտիրի Ամէրիգալը Մր. Շուս-
թըր կէչէնլէրտէ պիր միւնասիպէթլէ Բու-

սիտ վէ Ինկիլիզ հիւքիւմէթլերինն՝ Իրանն թէրագգը վէ նէմասընը իսթէմէյիպ տաիմա թէնսիգաթ իշինին էօնիւնէ մանիլըր գօմագտա վէ Իրանն հուգուգունա թէարուզ էթմէքտէ պուլունտուգլաւընտան տօլայը մէգքիւր աէվլէթլերի աւլանէն իթհամ էյլէմիշ իտի : Թալլը պուլիֆատէտէն տօլայը պէյանը էսէֆ էտէրէքանըն պիէսաս օլտուղունու իտտիա էյլէտի : Մր. Շուսթըրը Թալլըղա ուզուն պիր մէթուպ եազըպ, անտէ քէնտինի օ նէթիճէյէ գուլաղուղայան տէլիլէրինի թաֆսիլ էյլէմիշ տիր : Պունտա միւմաիլէյհ Շահը մախլուրն կերի տօնմէսինաէ Բուսիանըն թութուղու մէսլէյի, տախիլի մուհարէպէ էսնասընտա կերէք Բուս կէրէք Ինկիլիզ գօնսօլսարընըն մուամէլէսինի, Ինկիլթէրանըն ճէնուպա մուհաֆըղապէր կէթիլմէսինի, Մր. Շուսթըր պին պաշը Սթօքսը մալիյէ ճանտարմա լիյասէթինէ տալէթ էթտիլինաէ Ինկիլթէրանըն միւսաաաէ էթմէտիլինի, վէ նիշէ սըրաւարտա պու իքի տէվլէթլերին Իրանն ումուրը տախիլիյէսինէ գարըչմասընըն աւըն միւսթագիլ պիր աէվլէթ մագամընտա հէյիյէթ ի միլլիյէսինէ տօգունտուղունու զիքըր էյլէմիշ տիր : Մր. Շուսթըր պու մուամէլէլերին Իրանն ահպալը մալիյէսինի իալահ էթմէք էմրինտէ քէնտինէ պէօիւք միւշքիլաթ չըգարտըղընը, հաթթա քէնտինին իծրա էթմէք իսթէտիլի թէնսիգաթը իմքեանաղը գըլըղընը իտտիա էտէրէք, պու պապուէ հէմ Ինկիլթէրայը հէմ պախուսուո Բուսիայը մէսուլ թութույօր : Պունա ճէվապէն Թալլըղա տէյօր քի, «Պէլի, Բուսիա վէ Ինկիլթէրանըն Իրանն ումուրը տախիլիյէսինէ միւտալէլէ էթտիլլերինի պիրաէն գապուլ էտէրիլ, վէ շունու տա գապուլ էտէրիլ քի, Իրան՝ քէլիմէնին հագիգիմանասընտա միւսթագիլ պիր աէվլէթ օլտա իտի, պու նէվ միւտալէլէլեր վէք միւնասիպէթսիլ

օլուր իտի : Մր. Շուսթըրըն մէթուպը իլքինտէն սօնունա գաաար Իրանն պու մանաաա միւսթագիլ պիր աէվլէթ օլտուղու նազարիյէսի իւզէրինէ թէէսիա էտիլմիշ տիր : Հագիգաթը հալ իսէ պէօյլէ տէյիլ տիր, զիրա, Բուսիա վէ Ինկիլթէրա Իրան իւզէրինէ պիր վասը վազիֆէսինի իֆա էտիյօրլար, պու իսէ չօգնա Իրանիլէրին քէնտիլլերին գուսուրլարը նէթիճէսի տիր : Պու հագիգաթա կէօզ գաիայարագ իլլէմէք իսթէյէնլէր պիլզարուր միւշքիլաթա թէտաուիֆ էտէճէլլէր, վէ պիգիմ զաննըմըգնա Մր. Շուսթըրըն կիւճիլիլ տէ պունտան նէշէթ էտիյօր :» Թալլըղ իլալէթէն կէօսթէրիյօր քի, պապը մէսէլլէրտէ Մր. Շուսթըր եանըլը մալիւմաթ ալմըլ ալր : Վէ Ինկիլիզ գօնսօլսունըն Գափամ իւլ Միւլքի մուհաֆազա էթմիշ օլմասընա ճէվապէն տէյօր քի, Ինկիլիզ գօնսօլսունիէսի քէնտինէ իլթիճա էտէնլէրի ինսանիյէթ նամընա մուհաֆազա էթմէյէ մէգպուր ալր, վէ «1906տա Թէհրանտա Ինկիլիզ սէֆաթէթլանէսինէ իլթիճա էտէն պինլէրճէ Թէհրանիլէր մուհաֆազա էտիլմէսէլլէր իտի, պու կիւն Իրանտա մէշուլթիյէթ մէվճուա օլմագ իտի :» Պու պաշ մէգալէ շու սէօզլէրլէ իսթամ պուլույօր . «Պիլ Մր. Շուսթըրըն չիմտիքի մէվլիէ թալիլինի թահսին էյլէտիլք՝ վէ մուվաֆֆա գիյէթինէ իմիա էտիյօր իտիք : Լաքին միւմաիլէյհին Ինկիլթէրա վէ Բուսիանըն Իրանտաքի մէնաֆի վէ նուֆուղունու թանըմամաը եիւղիւնտէն պու մուվաֆֆա գիյէթին թէհլիքէյէ մապուլ օլտուղունու կէօրմէք պիլլէ տէրին քէտէրի պաիս օլմուշ ալր :»

Մր. Պրֆսքրն վէ Աշմանիլս իթիլաւըր.—
Կէշէն հաթթա Արմանիանըն Բալիլթակ մէճիլիսինտէ վէլի ի ահարն պաշ վէքիլ ալլէյհինտէ կէօսթէրիլի նախօշնուտի, Ալ-

մանկար արասընտա ինկիլթէրրա ալէյհին-
տէ մէվնուտ օլան հիսսի ատավէթին
պիր ալամէթի տէյու թէլազգը էտիլտի :
Վէ Փարլամէնթ ազասընտան պազըլարը
տօղրուտան ինկիլթէրրա ալէյհինտէ հիւ-
ճիւմէրտէ պուլունտուզլարընտա պու շէյ
տահա զիյատէ հազընտա իճրա օլունա-
ճագ, ինթիսապլար իչիւն պիր վասթիւ
մագամընտա իզհար օլունմըլ տըր տէնիլ-
տի իսէ տէ, պու իքի միլլէթ արասընտա
պիր կէրկինկիք պուլունտուզլու, վէ պու
հիսսի թէշվիդ էտէնլէրին տէ էքսիք օլ-
մատըլը պիր էմրի վազը տըր : Իքի թա-
րափտան էհալինին հիսսիյաթընը պու հօլ-
լարլա թահրիք էթմէք վէխիմ նէթիճէլէ-
րէ գուլաղլազլայա պիր : Պու իքի միլ-
լէթին միւնադիպէթի սաղթ քէնտիլէրին
մէնաֆիինէ տէյիլ, անճագ պիւթիւն
տիւնեանըն մէնֆատթ վէ սասյիչինէ ա-
լագատար օլտուղու իչիւն մէսէլէ ի մէզ-
քիւրէյի հէր իքի թարափտան ճիտտէն
միւթալլաա էտէնլէր վար տըր : Մր. Նօէլ
Պըքսթըն պու մատտէ իւզէրինէ Գընթէմ-
փօրէրի Բիվիսէ պիր պէնտ նէշը էտիպ
կէօսթէրմիշ տիր քի, պու իքի միլլէթ ա-
րասընտա պիր իթիլաֆի հասըլ էթմէք
քիւլլիյէն իմքեան խարիճինտէ տէյիլ տիր :
Պու մանիլէրի միւմաիլէյհ մատտի վէ
զայրի մատտի սընֆլարա թազսիմ էտիպ,
մատտի մէվանի արասընտա թիճարէթ,
միւթամէրաթ վէ գուվլէթ մուվազէնէսինի
զիքը էտիյօր : Վէ զայրի մատտի մանիլէ-
լէր տէյու փրէսքիթ վէ խըղզ խուսու-
լարընը իրտէ էտիյօր : Մր. Պըքսթընըն
զաննընճա, թիճարէթճէ րէզապէթ՝ Ալ-
մանիանըն մաղլուպիյէթի իլէ րէֆ օլուն-
մագ, տահա շէտիտ պիր հալ ու հէյէթ
քէսպ էտէր : Միւթամէրաթ Ալմանիա ի-
չիւն էլզէմ վէ հայաթի պիր մէսէլէ օլ-
տուղու իչիւն օ տախի սուլհ իւզրէ հալլ
օլունմատըլ ճա պիթմէզ, գուվլէթճէ մու-
վազէնէյի հըֆիլ էթմէք, իթիլաֆի Միւ-

սէլլէս իլէ միւմքին օլմուշ տըր : Լաքին
Ֆրանսա 1870 մուհարէպէսինին ինթիգամը
հազգընտա տիւչիւնմէքտէ օլտուգճա պու
իթիլաֆըն զաիֆ պիր ճիհէթի տէ շու տըր
քի, ինկիլթէրրա էփուփաճա սքաքոզօյը
թէէմին էթմէքլէ Ալտա Լօրէնի տախիւ
Ալմանիանըն էլինտէ սաղլամըլ օլտյօր :
Ալմանիանըն փրիսքիթինէ տաիր Մր. Պըքս-
թըն տիւչիւնիյօր քի Ալմանիայը ինկիլ-
թէրրա ալէյհինտէ թահրիք էտէն խու-
սու շու տըր քի Ալմանկար ինկիլթէրրա-
նըն էփուփաճա քէնաիլէրին նուֆուղունը
գըլմագ գատարնտա օլտուղունը զանն է-
տիյօրլար : Պու իքի գաւմլար իւզր ու
թապիաթճա տա պիրիպիրինտէն ֆարգըլ
տըրլար : Ալմանիա Ազատիր մէսէլէսինտէ
օլտուղու կիպի պիրտէն իչէր : Ինկիլթէր-
րա տահա միւթէտիլ պուլունտուր : Լաքին
Մր. Պըքսթընըն էֆքեարընճա պու
մանիլէրին հիչ պիրի տէ պու իքի տէվ-
լէթլէրին իթիլաֆի էթմէլէրինի իմքեան-
ըլ գըլաճագ գատար պէօիւք տէյիլ տիր :

Իթալիալլար վէ Արապլար.— Ի-
թալիալլարըն՝ Արապլարը զալիմանէ թէէ-
տիպ էտիպ պազը սուչսուզ գարը վէ չօ-
ճուգըրը տա թէլէֆ էթմիշ օլմալարը էվ-
րօփա մաթպուլաթը թարաֆընտան շէտի-
տէն, մուտիլէ էտիլմէքտէ պուլունմուշ
տըր : Իթալիալլարըն պու մուտմէլէսինի
պազը տէրէճէ թախֆիֆ էթմէք իւզրէ
պու կիւնլէրտէ Թալլօղտա պիր գաշ մէք-
թուպլար նէշը օլունտու : Պունլարտան պի-
րի՝ տինի Իսլամա վէ Արապլարա տօղրու
իլթիլարը պուլունան Սինեօր Թէանօ նամ
զաթըն մէքթուպու տըր : Միւմաիլէյհին
իտաիալլարըն՝ էվլէլա Արապլար իթալիա-
լլարա գարըլ խաինանէ վէ վահիյանէ
մուամէլէլէրտէ պուլունմուշլար, վէ իթա-
լիալլար սյու Խալլարսան թահրիք օլու
նարագ օ շէտիտ մուամէլաթտա պուլուն-
մուշ տըրլար :

ՍՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

Վ Ա Լ Ի Տ Ե Լ Ե Ր Է

Է Վ Տ Ե Թ Ե Ր Է Ն Ն Ի Ի Մ

ՄԻՍԻՍ ՍԵՅՐԻ Ս. ՏՍՏ, ԳՕՆԻԱ

«Իշրե գուրարում գաղպ մեհուրեթիյի քերհմիւմ հսհմիյի»
ԵՍ. 65. 14 :

Եսայի. 65, 13. 14 այեթերի նաղարը միւթալալայ ալըրսանըզ, Ալահն գուլու օլան իլէ օլմայան արասընտա փէք պէլլի վէ ճալիպ ի տիգգաթ պիր ֆարգ կէօրիւսինիւզ, պու իսէ շու ալըր քի, Բապալըն գուլարը թէրէննիւմ էսէրլէր : Պու միւնասէպէթլէ սիզէ իքի սիւալ իրատ էսէպիլլի՝ րմիյիմ : Էվլէլա, սիզ իսմէն տէյիլ, գալպէն անըն գուլարը՝ մլարընըզ : Սանիէն, անըն գուլու իսէնիզ, գալպ մէսէրլէթիլլէ թէրէննիւմ էտէ՞րմիսինիլ :

Պու մէթուպտա ֆամիլեա վէ քիլիսատա թէրէննիւմ էթմէրլիյին էհէմիյէթիւտէն պահս էթմէք իսթէրիմ : Ճէլլի թէրէննիւմ խըամէթինի տահա զիյատէ սէրպէսթճէ իսթիմալ էթմէլէրինի, կէրէք ֆամիլեատա փէտէր վէ վարիտէլէրտէն, կէրէք քիլիսատա րուհանի գուլաղուղարտան րէճա էթմէք իսթէրիմ : Պու մէսէլէտէ տէլալէթ իչիւն Գիթապը մուգատտէսէ միւրաճատթ էտէլիմ :

Թէրլին 4, 25տէ «Թանպուր վէ գալվալ չալանլարըն փիրի» նորալ հագգընտա օգուրըզ : Դաւիթ հագգընտա ալէթի մուսիգիյի համա ու սէնա իչիւն գուլանտուրը նաղլ օլլէնմայօր մը : Սողոմոն սանթուր վէ գանուն հափմատըմը : Սայտալլար պօրու վէ տափուլու իճատ էյլէտիլլէր : Պահը Ահմէրի կէչտիքաէն սօնրա Մուսէս թէրէննիւմ էտիյօր, վէ անըն հանգօսընը Վահի 15, 3տէ իչիտիյօրըզ, Միրիյամ օ թէրէննիւմիւ տէվամ էտիյօր : Տէպօրանըն թէչէքքիւր թէրէննիւմիւնէ պիւթիւն պիր պապ թախսիւ էտիլմիլ տիր : Աննանըն, Եղիսարեթին վէ Մարիամըն թէրէննիւմլէրինի ունուտապիլլի՝ րմիյիլ :

Սողոմոն հագգընտա 1005 իլահիլէր եաղտուրը տէնիլիյօր : Սողոմոն հէքէլին թախսիսինտէ թէրէննիւմ էյլէտի, էհալի Դաւիթին մուհարէպէտէն ափտէթինտէ վէ թապութ իւլ ահտըն կէթիլիլաիյինտէ թէրէննիւմ էյլէտի : Էղրատա եաղըրաղընա կէօրէ՝ հէքէլին թէմէլի գուրուտուղընտա «Անլէր եիւքսէք սէպէ կիւլպանք չէքէրէք Բապալ համա էթաիլլէր :» Բապալ իպատէթ իչիւն Դաւիթ նիզամի մուղաննիլէր թային էթմիլ իսի : Էղրա քէնտի վագթընտա 200, Նիհեմհա իսէ 245 մուղաննի վէ մուղաննիլէրին պուլունտուլընը զիքր էտիյօր :

Ահա ը ճէտիտտէ իսէ Բապալըն էօմրիւնիւն ոօն կէճէսինտէ՝ իլահի թէրէննիւմ օլունտուղը զիքր օլունույօր : Եփս. 5, 19 վէ Կող. 3, 16տա թէրէննիւմէ վէրիլէն էհէմիլլէթի փէք րանա կէօրիւյօրըզ : Յուհաննէսին Վահիսինտէ սէմատա իճրա էտիլէն թէրէննիւմ խըամէթինին աճայիպ թալիֆինի օգուտուղըմըզտա գալպիմիլ զըլեանա կէլիր : Շիմտիքի հայաթ կէլէճէք էօմր իչիւն պիր հաղըրըզ տէյիլ մի տիր : Իմտի զէմին իւզէրինտէ նէ գատար թէրէննիւմ էտէր իսէք, սէմատաքի թէրէննիւմէ օ գատար էյի հաղըր օլուրուզ տէյու տիւչիւնմէք մանթըգի տէյիլ մի : Պու տիւնեատա մէսէրլէթ վէ սէնատան մահրում օլան գալպլէր՝ Թախթըն էթրաֆընտաքի ճիւմհուրա պիրլէչիպ եէնի նաղմէյի թէրէննիւմէ հաղըր օլապիլէճէքլէ՞ր մի :

Պու տիյարտա զաչ խանէլէրտէ նիզամի թէրէննիւմ խըամէթի իճրա էտիլիր : Պէնիմ փէտէրիմին խանէսինտէքի Կիրակի ազչամ թէրէննիւմլէրինի ապա ունուտամամ : Օ մէսուտ զէմանըն խաթըրլէրի էվլատալըմա իսթէտիլլէրի իլահիյի ինթիսապ վէ թէրէննիւմ էթմէք իչիւն ֆուրտաթ վէրիլէք իւզրէ պէնիմ քէնտի խանէմտէ թէրէննիւմ սաաթը թային էթմէմէ

պէնի թէշվիգ էլէմիշ տիր : Պէլքի չո-
ճուգլար թէրէննիւմէ էհէմիյէթ վէրմէզ-
լէր տէնիլէպիլիր : Օ հալաէ գօրգարում
քի սէպէպ սիգին՝ պու խրումէթէ վազ-
թընտա էրքէն պաշլամանըդ ալըր, չիւնքի
քիւչիւք չոճուգլար հէր շէյէ ալըշարըրա-
պիլիր : Պէլքի, «Չոճուգ թէրէննիւմ էթ-
մէյի պիլմէզ, թէրէննիւմ էտէմէզ,» տէ-
նիլիր : Խանէմտէ թամմ պէօյէ քիւչիւք
պիր չոճուգ վար, լաքին տէվամի վէ
տիգդաթլը թէճրիպէլէր իլէ անըն ճիւմէ
գուսուրլարընը իսլահ էտէպիլիւմ : Պէլքի,
«Պիրիքտէ թէրէննիւմ էտէրաէք դօմչու-
լարըմըզն մուսիւնէզէլէրինէ հէտէֆ օլու-
րուզ,» տէյու իթիրազ էտէնլէր պուլունուր :
Գօմչուլարըմըզ լիտանլարը մէվթտէ սիւ-
քիւթ օլունճայա գատար քրիթիքալարըն-
տան վազ կէշմէզլէր : Պիր կիւն պիր Լու-
սաւորչական տօսթում պանա աէտի քի՝
«Խօշումա կիթմիշ օլան պիր իլահիյի թէ-
րէննիւմ էթտիյիմ սէպէպտէն գօմչուլա-
րում պանա Փրօթէսթան օլույօր տէտիլէր :»
էօյլէ ղէմանլար պուլունտուղու իչիւն
պիլզ պէրէքէթլէրտէն մահրում մը գու-
լալմ : Թէրէննիւմ իչիւն սատէ վէ ճա-
լիպ մագամլար վէ չոճուգլար իչիւն սօնու
նուգարաթլը իլահիլէր սէշմէնիգի գուվ-
վէթիւնէ թափիյէ էտէրիւմ : Նէնի թէր-
ճէմէ էտիլմիշ, չափուգ էօյրէնիլիր վէ
փէք ումումի օլան պիր չօգ իլահիլէր
վար տըր : Թէրէննիւմէ միւշթագ օլան պիր
փէտէր հագդընտա էյլէնճէլի պիր հիքեա-
յէ իչիթտիւմ : Էվտէ պուլունան չոճուգլար
տէօյիւշտիւքլէրինտէ՝ օ անլէրի տուրտու-
րուպ թէրէննիւմէ պաշլատըր իմիշ : Պուսու
թէճրիպէ էտէճէք օլուրտանըզ, կէօրէճէք-
սինիլ քի՝ հէմ էօֆքէլի օլմագ, հէմ տէ
էօֆքէլի հալոտա թէրէննիւմ էթմէք միւշ-
քիլ տիր : Վէ պիր գաշ ալէթ թէրէն-
նիւմտէն սօնրա էօֆքէ ղաիլ օլուպ, սուլհ
ու ասայիշ խանէտէ թէքրար իտտէ էտի-
լէճէք տիր : Մէսէրրէթ օլան հէլաէ,

թէրէննիւմ էտէն գալպ վէ թէղաննի է-
տէն սէս պուլունուր :

Խանէլէրիմիլտէ թէրէննիւմէ ղիյատէ
վազթ վէրիւրաէք էմին իմ քի ճիւմէմիլ
տէ ղիյատէ մէսուտ վէ մութլու օլաճա-
ղըզ : Մէսուտ պիր ճէմաաթ պիլիլիւմ քի՝
պուշլար արասըրա իճթիմա էտէրէք համա
իլահիլէրի թէրէննիւմ էթմէք ատէթինաէ
տիրլէր վէ գաթիյէն էմին իմ քի՝ պու թէ-
րէննիւմ խրումէթի անլէրի պիր չօգ միւ-
նաղաաաան մուհաֆաղա էլէմիշ տիր :

Յակարոս րէսուլ՝ (5, 13տէ) «Պիր քիմ-
սէլին գալպի շէ՞ն մի տիր, մէզմուր օ-
գուտուն» տէյօր : Վէ Կող. 3. 16աա մու-
հարրէր օլան, «Վէ պիր պիրինիլէ թալիւմ
վէ նասիհաթ էտիպ, մէզմուր վէ իլահի
վէ րուհանի տընիլէլէրէ Ալլահա գալպէ-
րինիլտէ լաթֆիլէ թէղաննի էլլէյինիլ,»
իպարէտի խանէլէրիմիլտէ չոճուգլարըմըզ
էթրաֆըրըզաա պուլունապապ ալիւ շէյի
հափմալը պիլէ իլթար էթմէզ մի :

Թէրէննիւմին գուվվէթինի քիլիսալա-
րըն րուհանի րէհպէրլէրինին նազար ը տիգ-
դաթընա թագալիւմ էթմէք իաթէրիւմ : Անըն
յըլմէթինի կէօսթէրմէք իչիւն պիր նու-
մունէ արլ էտէյիւմ : Գօնիայա միւվառէ-
լէթիմիլտէն սօնրա, պիլիւմ ոտա մէճ-
լիպլէրիմիլտէ պաշլատըզ վէ թէրէննիւմի
սէվտիյիմիլտէն վէ ղիյատէ թագալիւ էյ-
լէտիյիմիլտէն իլահիլէրի չօգ շէվգ վէ
քէյֆ իլէ թէրէննիւմ էտէր իտիք : Աճա-
լիպ տիր քի՝ չօգ կէշմէզտէն Բում գօմ-
չուլարըմըզ թէրէննիւմէ իլթիրաք իչիւն
գափումուղու չալարագ միւսաատէ թալէպ
էլլէմէյէ պաշլատըլար : Քէնտի թարա-
ֆըմըգոան պիր տալէթ հա ճէհա օլմագ-
սըզ՝ խանէմիլ թէրէննիւմին գուվվէթին
տէն ճէլպ օլունմըզ, վէ էքսէլի կէնճէրաէն
միւրէքքէպ պիր պէօյիւք ճէմաաթ իլէ տօլ-
մուշ տըր : Հաֆթալըզ իճթիմաալըզա կէլիպ
տէ կէնճէրիմիլտէն թէրէննիւմին իչիթմէնիլզ
թէրէննիւմին շէհրիմիլտէն կէնճէրինի ճէզպ

էտէն գուվէթինէ թէքմիլէն դանի օլուրտունուզ: Պազը իլահիլէր օ գատար ումուժի տիրէր քի՛ զանն էտէրսին անլէր թէրէննիւմ օլունմատուզ՝ իպասէթ խըւմէթի թէքմիլ սայրլմազ: Պիլ կէնճ՝ սէվ-տիյի պիր իլահի ինթիխուպ օլունտու-զունտա՝ իշխալէճէք սուրէթտէ «թէմամ» տէտի: Հաթթա սօգադ չօճուզլարը իլահիլէրին մագամ վէ սէօղլէրին էօյրէն. միշ օլարադ սօգադտա թէրէննիւմ էտէրլէր: Պազըլարը տա օ սէօղլէրի պիլիմ իսմիմիլ զանն էտէրլէր: Պու իլահիլէր վասըթասըյէ թալիմ էտիլէն խէլաս հիքեա-յէտի, վէ «Գանընտա վար աճաիպ գուվէթ» կիպի իլահիլէրին թէէսիրի գալպլէրինտէ հէքք էտիլմէզտէ պիլէ՝ անլէրին տուտադ վէ գուլազլարընտան էքսիք օլմազ: Փէք թօհաֆ քի, պու մագամլարտան պազըլա-րընը եագընըրլտա պուլունան պիր թէաթ-րօ պանտասը տախի չալլօյօ: Վէ պունլար հէր քէսին խօշանտըղը մագամլար օլտու-ղու սէպէպտէն պէօյիւք պիր գալպալըդ-ճէլպ էտիյօրլար իտի:

Թէրէննիւմ սէվէն հալընըզ կէնճլէր տէյիլ տիր, գըզլար իշխն թէրթիպ էտիլէն Կիրասիլի մէքթէպինտէ իլահիլէրի էօյրէն-մէք վէ թէրէննիւմ էթմէք իշխն այնի կերմիյէթէ, այնի շէվզ վէ զայրէթէ թէ-սասիլֆ էյլէտիք:

Խասթախանէմիլտէ թէտալի իլէ պէ-րապէր թէրէննիւմ իշխնէ թէշէպալիւս էթ-աիյիմիլտէ պազըլար՝ «Խասթալար պու թէրէննիւմլէրի թագտիր էթմէյէճէքլէր» տէտիլէր: Լաքին Ալահա թէշէքքիւր է-տէրիմ քի պու գըյաս տօղրու չըգմատը: Հէր միլլէթտէն խասթալար թէրէննիւմ օլունաճագ իլահիլէրի քէնտիլէր ինթիխուպ էյլէմէք իսթէրլէր: Խասթալարընըզտան նէ՛ գատարլարը «Մահֆուզ ճէլիլ», «Թէհար-րէթ իշխն կէլաթի՛ն մի», վէ սաիր իլա-հիլէրին սէօղ վէ մագամլարընը էօյրէնմէ-յէ արզուքէշ տիրէր:

Թէրէննիւմ խըսմէթինի Խնճիլի իշի-միլին էն գըլմէթլի գըսմարընտան պիրի տատ էտէրիլ: Մր. Մուտի—Ալահ ատէմի օլան օ պէօյիւք զաթ — պու գաիտէյի թաթպըզ էտէր իտի, վէ չախսէն թէ-րէննիւմ էտէմէզ իտի իսէտէ, տաիմա քէն-տի ըէֆագաթընտա էն սէրթ գալպի է-րիտէն պէօյիւք գուվէթ վէ նուֆուզ սա-հիպի պիր մուղաննի պուլունտուրուր իտի: Մր. Սանքինին «Տօգտան տօգուզ» իլահի-սինի թէրէննիւմ էյլէտիյինի իշխտէն քիմ-սէ անը ունուտապիլի՛րմի: Խանէ վէ քի-լիտալարընըզտա գալպ մէսէրրէթիլլէ թէ-րէննիւմ էթմէյօր իտէք, տախիլի էօմրիւ-միլզտէ ճիտտի պիր խաթա վէ գուտուր օլմուշ օլմա՛զ մը: Դալպիմիլտէ պիր քէօր-լիւք, պիր սաղըրլըզ վէ պիր սէրթիլք օլ-մա՛զ մը: Թէքմիլ մուհապպէթ օլան խէլաս-քեարըմըզն քէնտի մուհապպէթ, զանիմէթ վէ ինայէթինի պիլէ պախշ էյլէտիյինի կէօրիւպ տէ, անըն հուզուրունտա ըահաթ օթուրապիլի՛րմիյիլ: Համտ ու սէնայա թէ-րէննիւմէ պաշլամա՛ղմըյըզ:

«Էօմրիւմ օլտուգճա Բապպա իլահի օգույաճաղըմ, մէվճուս օլտուգճա Ալա-հիմա մէզմուր օգույաճաղըմ» (Մէզ. 104, 33):

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԼԵԳ ԳԱՆՏԻՏԱԼԱՐԸ

ՍԱՐԳԻՍ ԷՖ. ՏԵՐ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

1.

Իզմիրլեռնըն վէֆաթըյլէ Էրմէնիլէրին Ս. Էյմիաթին Կաթողիկոս քիւր: Խալիս պօշ գալտըղընտան, եագընտա Էրմէնի ըուհ-պանլարընն եիւքսէք սընֆընտան Կաթողի-կոս ինթիխուպը իճրա էտիլէճէք տիր: Խնթի-խապ օլունմատը միւհթէմէլ օլան զէվաթ-տան պաշլըճալարը աթիտէ զիքը է-տէճէյիմիլ Արքեպ.լար տըր քի, անլէրին մուխթատար թէրճէմէ ի հալլարընը էյի վէ ֆէնա ճիհէթլէրիլլէ պուրատա տըզ էտէ-ճէյիլ:

1. Սապըզ Իսթանպօլ Փաթրիզի 8.

Մաղաքիա Արքեպոս, Օրմանեան, 2. Նիկոմիդիա Առաջնորդը Ստեփաննոս Արքեպոս. Յովակիմեան, 3. Սապրզ Երուսաղէմ Փաթրիկ վէքիլի Տ. Գէորգ Արքեպոս. Երէցեան, 4. Սապրզ Իսթանպուլ Փաթրիկի Եղիշէ Արքեպոս. Գուրեան, 5. Էջմիածին միաբանաբարնոտան Կարապետ Արքեպոս. Մկրտիչեան :

1. Մաղաքիա Արքեպոս. ապէն Իսթանպուլը օլուպ, թագրիպէն 65 եաշնոտա տըր : Թրիէսթ վէ Բօմատա թալիմ կէօրմիւզ վէ Գաթօլիք քիլիսէսինոտէ ըուհպան աննուարեշ օլունմուշ տըր : Լաքին 1874տէ էնտատընըն մուգատտէս քիլիսայընըն գուհաղընա ավտէթ էյլէմիշ տիր : Օրմանեան Սրբազան՝ Էրմէնիճէ, Փրանսըգճա, Իթալիանճա, Լաթինճէ, Բուսմա լիսանլարընա փէք ալա աշինա, ուլումը իլահիյէյէ միւքէմմէլ սուրէթտէ վագըֆ օլուպ, խուսուսի պիր գուվիլէի իսալէյէ մալիք տիր : Էրմէնիճէ վէ էճնէպի լիսանլարընտա միւթէատտիս էսէրլէրլէրի վար տըր. պէլիլ խաթիպ տիր : Բնրաւաա վաիլիք խըտմէթինի իֆա էթմիշ, Էջմիածինին Գէորգեան մէքթէպինտէ 5—6 սէնէ գատար իլահիյաթ տէրլէրինի վէրմիշ, Էրզրում Առաջնորդը վագիֆէսինտէ պուլունմուշ, վէ 1886տա միւթէվէֆֆա Տ. Մակար կաթողիկոս ետիլլէ ախի մահալ իւզէրինէ Եպիսկոպոս թախսիս էտիլմիշ տիր : Օրմանեան Սրբազան՝ ուզուն վագթ Արմաշտա վանահայրը խըտմէթինտէ պուլունմուշ վէ դպրէվսնիտան պիր չօգ միւնէվիլէր ֆիքրի, գալէմ սահիպի վէ լիսան աշինա Վարդապետէր եթիշաիրմիշ տիր : Նիհայէթ 1896 Նոյեմբերտէ Իզմիրեանա խալէֆ օլարագ Իսթանպուլ Փաթրիկի ինթիսապ օլունմուշ տըր :

Էվլէթ, Օրմանեան Սրբազան քէնաի վագթընա կէօրէ՝ էն էյի վէ ֆաիտէլի խըտմէթէր իֆա էթմիշ տիր : Էրմէնի գանընա սուսամըշ օլան Համիտի զապթ էյ-

լէտի վէ անըն Վահշի վէ ճանվէր արդուլաւընա կէմ թագտը : Օրմանեան Սրբազանըն պիր խաթաթը օլտու իսէ՝ օ տա Լահէյ թէլէղրաֆը տըր, պունտան մատա պիր տէ Երուսաղէմ մէսէլէսի իճատ էյլէտի, Երուսաղէմ քիւրսիւսինէ մատաի վէ մանէվի զարար իրաա էթտի, քէնաի վագթընըն մուգթէտիր, միւթէսլլէմ վէ ումում թարաֆընտան սէվիլէն Էիքէք ըուհպանլարընա թէատտի էթտի, վէ պունլարա մուգապիլ քէնաիտէ թէատտիլէ մարուզ օլտու : (Հագգ եէրինի պուլուր :) Օրմանեան Սրբազան վագթընըն տտէմի օլմագլըղը պիլտիլինտէն, Օսմանլը հիւքիւմէթինին պիւթիւն ըիւթպէ վէ նիշանլարընը հաիլ օլտու : Միւստիլէյհ Բուսիա Էրմէնիլէրի արատընտա լիսան տաշինալըղը իլէ, մալիւմաթըլլէ, Նուֆուզըլլէ, Իտարէսիլլէ, վէ պէլիլ վաղըլըլլէ պէօլիք պիր նամ գազանմըշ օլտու ղունտան, անլէրին չօղլարը թարաֆընտան Կաթողիկոսը քիւրսիւսինէ էն միւնասիպ վէ լայըգ գանտիտա ատա էտիլիյօր : Լահին չօգ քիմսէլէր տէ վէսվէսէ էտիլիյօրը քի՝ Օրմանեան քէնաիլին Կաթողիկոս ինթիսապ օլունապիլմէսի իլիւն չօգ չալըշմագտա տըր :

2. Տ. Ստեփաննոս Արքեպոս. անասըլ Իզմիալի օլուպ 63 սիննինտէ պուլունմուլօր : Իսթանպուլտա Խապէթիւն Կարապետ Շահնազարեան մէքթէպինտէ թահսիլ կէօրմիւշ, վէ ալէլ ումում քեաֆի ատա օլտան տէրէճէտէն զիյատէ թալիմ գապուլ էթմիշ տիր : Էպի իամի Սուրէն տիր : Քէնաիլին վարդապետիք տէրէճէսինի Իսթանպուլ փաթրիկի Ներսէս Վարժապետեանտան դապուլ էյլէմիշ տիր : Ստեփաննոս Սրբազան տահա վարդապետ իքէն, քէնաի սէվիլի վէ միւշֆիգ գալպիլլէ Իզմիա էհալիսինին փէտէրի օլմուշ տըր : Վէ Էլէվմ 35 ուզուն սէնէլէրտէն պէրու եօրուլմագ պիլմէլ զայրէթ վէ

մէթանէթլէ վէ մէնֆաւթը շախտիյէ կիպի էտնա սահգատան արի պիր լուհ իլէ քէնտի սիւրիւսիւնիւն թէրազգը վէ թէալ- լիսինէ չալըշմըլ տըր : Ստեփաննոս Սրբա- ղան պիգիմ պիւտիյիմիզ չէրէֆիէրէսթ վէ խաֆիֆ մէշրէպ լուհպանլարտան օլ- մայըպ , պիւաքս տաիմա վագարըլ , տաի- մա հայտիյէթ ի զաթիյէսինին սահիպի օլ- մուշ , տաիմա վագիֆէսինէ չալըշմըլ , վէ պու կիւնէտէք պիւտիէրվա պէօյիւք պիրազմու գարարլա չալըշմագտա պուլունմուշ տըր :

Ստեփաննոս Սրբազան՝ 1886տա Մակար Կաթողիկոս եւտիյլէ չիմտիքի վիճակը իւ- զէրինէ Եպիսկոպոս Թախսիս էտիլիպ , տաիմա ճէմաւթը Թարաֆընտան սէ- վիտիյի իչիւն չիմտիյէ գատար օրա- տա գալտը : Միւմաիլէյհ քէնտի վի- ճակընըն պիւթիւն քէօյլէրինտէ պիր չօգ քիլիսալար , մէզարիսթսան սուրլարը , փունարլար ինչա էթտիրմիշ , քէզա պիր չօգ մէքթէպլէր քիւշատ էտիպ պիւսճէ- լէրինի Թանգըմ էյլէմիշ տիր : Էրմէնիճէ լիսանընա թէքմիլ աշինա օլուպ էյի պիր վաիզ , պասիրէթլի միւտիր վէ ճէմաւթըն անլայաճաղը լիսանտա իրատը քէլամ էտէ- պիլէն պիր խաթիպ տիր : Համիտ քէնտի վագթընըն պիւթիւն առաջնորդարընը յեղափոխական տէյու իթհամ էյլէսի խէ տէ , Ստեփաննոս Սրբազան պու իթ- համա ապա մարուզ օլմատը : Վէ պաշգա սուրէթլէ անը մահքիւմ էթմէյէ չալըշար իտէ տէ , միւտէպպիր Սրբազան ճէմաւ- թընըն քէնտինէ տօղրու պէսլէտիյի իֆ- րաթ մուհապպէթ սայէսինտէ ազատէ ի սէր էյլէտի :

Իզմիրլեան Սրբազան Երուսաղէմէ կի- տիպ վանքը իսլահ էթմէսի իչիւն քէնտի- նէ չօգ միւրաճաւթ էյլէտի իտէ տէ , Ստեփաննոս Սրբազան պու միւրաճաւթըն- ըն արգասընտա կիլի մագսէտլէր կէօր- տիլիւ իչիւն պու տալէթլէրէ ճէվապը րէտա վէրտի : Միւմաիլէյհ Բերանըն չիմ- տիքի մէշհուր վաիզի Տ. Հմայեակ Արքեպս- տէրէճէսինտէ պիր լուհպան տըր :

ԱՊՏԻԻԼ ՀԱՄԻՏ ԻԼԷ ՄԻԻԼԱԳԱԹԸՍ

ՏՕԳ. Ա Ս. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

Պու միւլաղաթըմըլ՝ Սէլանիքտէ Ալա- թին քէօշքիւնիւն եօգարը գաթընտա տէ- նիզէ նազըր պիր սալոն աէրունինտէ վու- գու պուլտու : Ապտիւլ Համիտ՝ օմուզլարը եօգարը չըգմըլ , պուրնու քէօփիւ կիպի եիւքսէլիպ ուճու ալթ չէնէսինէ եազլաշ- մըլ օլտուզու հալտէ պիր դօլթուգ սան- տալեաւընա օթուրմուշ , պիր էլիյլէ գու- ճաղընտա եաթան եէշիլ կէօղլիւ պիր պօղ քէտիյի օղշամագտա , օլ պիր էլիյլէ պիր Թաւնիկ զազէթաւթ թուլթմուշ օղույարագ նիմ պօյալը պըյըղը վէ սագալը արատըն- տան էքի էքի կիւլմէքտէ խաի : Պէնի կէօր- տիլիւնտէ դօրգագ վէ աիք պիր պագըլ իլէ , «Ալէքքիւմ սէլամ» տէյու մըրըլտան- տը : Հէման միւքեալէմէյէ պաշլայըպ , «Նի- չիւն կիւլիյօր իտինիզ , էֆէնտի» տէյու սօրտում : «Շու մարիֆէթլինիզէ կիւլիյօր իտիմ : Պէնի պէյէնմէտինիզ , իշ պաշընա կէշտինիզ , օլմազ օլունլար չըգարտընըլ , չիմտի տէ պաշընըպ պիր Թարապլուս զաիլէսի աշտընըլ : Պու կիտիլ իլէ քիմ պիլիր տահա պաշընըպ նէ զաիլէլէր աշա- ճագսընըլ ,» տէյու ճէվապ վէրտի : «Ղաի- լէյի պի՞լ մի աշտըգ , սէնին խարապ էթ- տիքլէրինի տիւզէլտէլիմ տէր իքէն պու իշլէր պաշըմըպ չըգտը : Էճնէպիլէրէ հէր նէվ միւսաատէյի էթմիշսին , պիր թագըմ գալմարըլըմտըրպ պաշտան չըգարմըլըն» :

«Էճնէպիլէր զաթէն վագթըլլա պիր Թա- գըմ ահանամէլէր իլէ հիւքիւմէթի պաղ- լամըլար , ընարա դարըլ լաֆ աթըպ պի- չիմիզ լիսան գուլլանարագ անլէրի գապար- տաճագ եէրտէ , պէն պիր պիրլէրինէ թու- թուշտուրուպ իշիմի եիւրիւթաիւմ : Պու- յուրուն իշթէ Թաւնիկ , կեահ Զորանսայա , կեահ Իթալիայա , կեահ չունա , պունա ֆաիտէսիզ հիւճիւմլէր էսէրէք նէ՞ գա- ղանտը : Հէվալինի տալի կիւճէնաիրիպ , իթթիֆագ էթմէլէրինէ խըզմէթ էյլէտի :

Պիր ալ տահա սըղըշտըրսանըղ տահա զիյաաէ իթթիֆաղ էտէրլէր : Գաւմլարա կէլինտիքտէ՝ պէն աչըգտան աչըղա ծնլարըն լիսանլարընա, ատէթլէրինէ, խուսուսի ահվալլարընա թէարրուլ էտիլ եիւզէ չըգարաճաղ եէրտէ, մուհավլէլէ իլէ թէրաղ գըլարընա մանի օլտում, խարապ էթաիմ : Սիղ նէ՞ եափտընըղ, սիլահը չէ. քիս վուրուլ գըրմաղա, մէլէքէթի խաւալ էթմէյէ խըղմէթ էթաինիլ :

«Օն պինլէրճէ էրմէնիլէրի նի՞չիւն գաթլ էթաին է, Ապտիւլ Համիտ էֆէնաի :» «Պէ՞ն մի գաթլ էթաիմ, եիւզլէրինի պիլէ կէօրմէտիմ, պանա իսեան էթաիլէր տէտինիլ, պէն տէ՝ Թէէտիլ էտին, պաստըրըն տէտիմ, եինէ հէր խապասաթըր եափան, հէմ իֆթիլա էտիլ հէմ տէ պիրի պիրլէրինիլ—գարըլարա, չօճուղարա գատար գըրըպ եաղան սիլ էհալի իտինիլ : Օ արատա Ինկիլիլ իլէ Բուս պիրի պիրինէ տիւշիւպ, Բուս սէֆիրի նէլէտօֆ տաիս պիւթիւն գուվլէթի իլէ չալըշար քի էրմէնիլէր մահվ օլտուն : Պիղ տէ մէմլէքէթ էլտէն կիտիյօր տէյու շու խարապիլէթ րաղի օլտուլ : Սիղ նէ՞ եափտընըղ : Ատանա վաղըտսընը՞ տա մը պէն եափտըմ : Հարաքէթ օրտուսունտուն եօլլաաըլընըղ ապքէրլէր եափտը, սօնրա տա էրմէնիլէրին գապահաթըր եօլ իմիլ, սուր թէճէհիլում օլմուշ, տէյու իլան էյլէտինիլ վէ պիւթիւն տիւնեայա գարշը իթիպարընըղը զայիպ էթաիլքտէն սօնրա, պարի զահիրէն օլտուն գապահաթըլլարըր թէքտիր եօլլու պիր չէյ եափտալըպ թէգաիւտ մաաշը իլէ թալթիֆ էթաինիլ : Այէմին նէֆլէթինի իւլէրինիլէ տավէթ էթաինիլ :»

«Պունլարա էհալիյի սիլ ալըշտըրտընըղ, համիտ էֆէնաի, աղա...» տէտիմ, նէ իւնվան վէրէճէյիմի շաշըրարաղ, «Հէր քէսի խաֆիյէլիք վէ միւղէվիլիլիյէ թէշիլիլ էթաինիլ :» «Աճաիպ պէն քի՞մի զօր իլէ խաֆիյէ էյլէտիմ : Սիղ տիւլաղ ոըղ օլուլ

պէնի ալտաաըր իսէնիլ, նէ՞ գապահաթըրմ վար : Սէն խաֆիյէլիք էթալի՞ն մի,» տէյու սիւալ էթաիլինտէ՝ պիրտէն պիրէ «Խայր» տէմէքտէ իքէն, աճէպա եափտըմ մը տէյու տիւշիւնէրէք, թէրէտաիւտ իլէ «Խայր, էվլէթ» տէրքէն, սէօղիւմիւ քէսիպ, «էթաին իսէ կէճնլիւն իլէ էթաին, էթմէտին իսէ քիմնէ սանա զօր էթմէտի,» տէյու տէվամ էթաի :

«Սապըղ էֆէնաիմըղ, սիլ մէմլէքէթ տէ իսլահաթ եափտաղըտան մատա, Խրիթիյանլարա զուրմ էտիլ, Խալալլարըն տաիս միւնէվլէր գըմընըր մահվ էթաինիլ, հէր տիւրլիւ խապասաթըլար օլուր իքէն «Ասալիշ պէր ֆեմալ» իլէ վաղթ կէշիրտինիլ վէ մաթպուաթըր տա էսիր էթաինիլ :»

«Սիղ նէ՞ եափտընըղ քի, հա՞նկը իսլահաթ, հա՞նկը եօլլար, հա՞նկը ֆապրիգալար, հա՞նկը պէրլի վէ պահրի թիճարէթլէրէ պաղալընըղ : Խրիթիյանլար պէնիմ կիւնիւմտէ հիւքիւմէթ մէմուրիյէթինտէ 100տէ 25 նիսպէթինտէ իտի, չիմտի իսէ 100տէ 10 գալտը պէն՝ Մալիյէ նէզարէթինի պիլէ անլէրէ թէպիմ էթաիմ, սիլ իսէ եէնի ուֆաղ պիր նազարէթ իճատ էթմէք տէրտինտէսինիլ քի, ծնտան տա գուրթուլաաընըղ : Պիղ Ասալիշ պէր ֆեմալ տէր իտիք, սիլ իսէ Ասալէթ, միւսաւաթ պաղըրըյօրսընըղ, հաղիգաթըր հալտէ նէ առայիլ վար, նէ միւտալաթ վէ նէ առալէթին կէօլկէսի վար : Հէր կիւն գաթլ վէ ճինայէթլէր տէվամ էտիյօր, վէ Շիմալ ալըսը կէօղիւնիւ տիքմիլ պաղար իքէն Շարֆի Անատօլուտ ոըղըթըլար արթըյօր : Մաթպուաթընըղ սէրպէսթ իմիլ, պէօյլէ սէրպէսթլիյի տիվարա առ տա, խայրընը կէօր : Իշինիլէ կէլմէյէնլէրի տիվանը հարպա եօլլայօրսընըղ : Գուվլէթ էլինտէ օլանլարըն տա իլթէ մօսթուրտսըր իթալիա մուհարէպէսինէ պիր սալիպիյուն չէքիլ վէրէք մէմլէքէթի աթէշէ վէրմէք վէ գա-

լանընը տա էլաէն չըգարմագ ագլըզըլը-
յընտա պուլունուլույօր: Թաւնիս պու մաթ-
պաա սէրպէսթիյէթինէ պիր ալ տահա
տէվամ էտէրսէ վարըր իֆլահ օլուրսընըզ:
Պու մաթպաա սէրպէսթիյէթի տէսիյինիզ
Պոսնա Հէրսէք, Պուլլար, Արնավուտ, Փաթ-
րիգխանէ, իսթիզրազ, Իթալիան, շու, պու
մէսէլէլէրինի տօղուրտու: Հոյտէ հոյտէ
ազաւմա գատար շախսիյէթ գալլալարը
իլէ օղրաշմագ, պիրի պիրինի վուրմագ,
հիւքիւմէթ ումուրունու պէրպաա էթմէք,
պիր պէնու հազըպ Վիլքէլատան իչինէ
կէլմէյէնլէրի գաչըրմագ, սէրպէսթի տէյիլ
էսարէթ տիր:» (Պու արա պիր ալ գըրմըլ-
տանըպ հիտտէթ էսէրի կէօթէրէրէք) «Պա-
նա պագ, կէնճ էֆէնտի, օ վագթ մաթ-
պանըզա սէնսիւրլիւք էտէն եինէ սիզ
իտինիզ: Տալգավուգլուգտա եարըշ էսիպ
պիրի պիրինիզի ժուրնալ էտէն, էվինիզի
հըզան եինէ սիզ իտինիզ, շիմաի հէփ
հըյգանըպ թէմիզլէնսիլ մի:»

«Սապըզ փատիշահ էֆէնտի, սիզպէրրի
վէ պահրի գուվլէթի մահվ էթտինիզ, էլ
թուլթաճագ եէր պրագմատընըզ. թէպրիյէ՞
մի էթմէք իսթէյօրսընըզ:»

«Սիզ իհնա էթտինիզ, տէյիլ մի: Պու-
րասը պէրրի պահրի գուվլէթ սայէսինտէ՞
մի տուրույօր իտի: Իշթէ պահրիյէնիզ:
Նաղարա իլէ պիւթին գուվլէթի ծնլարա
սարֆ էթմէք իլէ նէ՞ գաղանաընըզ պիր
խալը պօրճ գաղանաընըզ, ֆաղա օլարագ
էթրաֆընըզ թէլաշա աիւչիւրաիւնիւզ քի
ծնլար տախի գուվլէթլէրինի արթըրսըն-
լար: Բուսիա՝ Պարա տէնիզտէ նէ՞ եափը-
յօր, օլ պիրլէր տուրուրլա՞ր մը: Օրաույու
թագվիյէ էյլէտինիզ, նէ՞ իչին: Օ միլ-
եօնլարը տախիլի ինթիզամ, ասայիշ վէ
թէրազգը իչին սարֆ էթտէ իտինիզ պա-
նա աիլինիզ օլուր իտի: Պէն եափմատըմ,
ուսուլումա կէլմէտի. էհալի թէրագգը էյ-
լէրսէ պաշըմա կէլէճէյի պիլիւր իտիմ, լա-
քին պարի պօրճ էթմէտիմ: Էճնէպիլէր

իթթիֆագ էսէրլէրսէ օրաու նէյէ հարար,
իթթիֆագ էթմէզլէրսէ զաթէն օրաույա
իւզում եօզ: Պունլար կէնճիլք, թագէ
հալէպիք տիր, սօնրա անլարսընըզ:»

«Սէն՝ պու վաթանըն եէկեանէ իւմիւ-
տի օլան վէ կիւճ պէլա մէյտանա կէլմիշ
օլան Փարլամէնթօմըզ տաղըթտըն, էնճամ
33 սէնէ չէքաիքտէն սօնրա պիր տահա
էրսէ էթտիք, Մարտ 31տէ եինէ թէմէ-
լինէ պալթա աթմագ իսթէսին, պունա
տա ճէվապըն վա՞ր մը:»

«Մէշրութիյէթ էօյլէ լօզմա կիպի պիր
էհալինին ազընա վէրիլմէզ: Էլպիսէ վիւ-
ճուտա միւթէնսըպ օլմալը: Պիր չօճուզա
պէօյիւք պիր էլպիսէ կիյտիրսէն եիւրիւ-
յէմէզ: Օլ վագթ պաշըմա Մէպուսան տէ-
յու թօփլատըզլարընըզ կէօրսէ իտինիզ,
սիզ տէ պէնիմ կիպի էտէր իտինիզ: Է-
հալի օնուն նէ օլաուզունու, նաըլ քիմ-
սէլէր լազըմ իտիյինի պիլմէզլէր իտի, հիշ
իշէ հարամաղ իտի: Նէ՞ հոճէթ, շիմաի նէ՞
եափտընըզ: Խըզմէթճիօինին պիր գաշ մէ-
ճիտիյէ մաաշընը վէրմէտիյի իչին մահ-
քէմէյէ կիտէն, սէնէ պաշա գատար լալ
օթուրուպ մաաշ ալուրդտան մատա, քէօփ-
րիւ, թրամվայ, դահվէ փարատը վէրմէսին
տէյու օտա քէօշէլէրինտէ սիւրիւնէն, շախ-
սի տաալէթ վէ մէնֆատթլարը իչին Վիւ-
քէլայը օյունճապ էտէն, էօփիւնտէ ումուր
կէօրմէմիշ իքէն նէղարէթլէրէ էլ սալար-
լան, պիրի պիրլէրի իլէ փօթ զափլատընա
տիւչիւպ ումուրը հիւքիւմէթի պէրպաա
էտէն, վէ գարփուզ էքիպ տուա էթմէ-
տէն պահս էտէն մէպուլարընըզն հիտա-
պը եօզ, սիզին մէշրութիյէթ տէսիյինիզ
չէյ պէնիւքինէ պէնըլէր, ապէրին գօրպու-
սունտան տուրույօրսընըզ, իշթէ եինէ պէ-
նիմ աաէմլէրիմէ միւհթաճ. . .»

Պու արա արթըզ սապը էտէմէյիպ տ-
յաղա գալգտըմ, զիրա միւհթէրէմ մէ-
պուլարըրմըզ վէ միւպարէք մէշրութիյէ-
թիմիզէ թէարըուզա պաշլամըշ իտի, պիր

տարմ' իլերի աթըպ «Սուս, օլ սուս, պուն-
լարն ճիւղէսինն սէր ի սէպէպի սէն սին :
Ատէմիսիզ հօդ իսէ քէօքիւնիւ սէն քէս-
տին, միլլէթին ախլազընը պօզտըն, անա-
սըրը պիրի պիրինէ տիւշիւրտին, պիր թա-
րաֆը ֆապիր փէրիշան, օլ պիր թարաֆը
ճանի խըրազը էթտին, մէմլէքէթի գու-
րութառն, մուհաֆազադը գօյտուն, փա-
րէ փարչա էթտին, էյի նասիհաթը տին-
լէմէյիպ նէֆսին իշիւն հէր չէյի գուրպան
էթտին, էն ալազըրը մաիյէթինտէ գու-
լանըպ հիւքիւմէթի խըրազըլարա թէսիմ'
էթտին, էվլէրիմիզի պաշարըմըզա երգտըն
հալա տա պէրաէթ էտիյօրսըն, սէնին ալ-
տըղըն հէր նէֆէս շու վաթանըն քիւրբէ ի
հավասընը զէհրլէր, նէ՞ զէման . . . »

Պուրատա սէօզիւմ ազգըմտա գալտը,
զիրա իսթիյար ալաղա գալգըպ կէօզլէրի
ատէթա ճանի կէօզլէրի հէյէթինի ալտը
վէ պիր էլիյլէ Թաւնիկ զաղէթասընը վէ
օլ պիր էլիյլէ տէ գուճաղընտաքի պօզ
քէտիյի թութուպ երգիւմէ ֆըրըլաթար :
Քէտինին թըրնագըլարը երգիւմէ կէչէրէք
գօրգուճտան հէման գափույա ֆըրըլայըպ
նէրտիպանըարտան գաշմագ իւզրէ իքէն,
այաղըմ գայըպ աշաղը գաթա գատար
եռւվարլանտըմ : Օ արա ույանտըմ քի պա-
շըմ եասարգտան տիւշմիւշ պօյնում աղ-
րըյօր :

ՐՈՒՋԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ԱՏԵՄԻՆ ՐԱՂԱԹԸ

Աղլաիքն ռահաթը պիր մուայէն
մագսէա իճրաը նէթիճէսի տիր, աւսէմ'ին
ռահաթը եօրղունըզ նէթիճէսի տիր :
Օյնայըպ սէյիրաէն չօճուգ եօրղունճա ըս-
հաթլանմագ իշիւն եէրէ սէրիլիր, պիւթիւն
կիւն չէքիզ վուրմուշ եօրղունըզ օլան պիր
ամէլէ աղչամըլըն եաթաղընա կիրիպ իս-
թիրահաթ էտէր : Լաքին եօրղունըզ
նէ՞ տիր : Վիւճիւտին հէր հանկը ազասը

իլլէյիպ հարաքէթ էթսէ՝ պու հարաքէթ-
լէրի իսարէ էտէն պէյն տիր : Հէր պիր
հարաքէթիմիղտէ պէյնտէ սարֆիյաթ իճ-
րա օլունուր : Վէ պու սարֆիյաթ նէթի-
ճէսինտէ պէյնտէ զայաթ վուգու պու-
լուպ, պու հօլ իլլէ պէյնաէն չըգան զէր-
րէլէր գանա կէչմէքլէ գանը զէհրլէրլէր :
Վէ Թապիաթ պու զէհրլի գըսմը եա
խորար եա թէր եա սաիր թարիգլէրլէ
տըշարը աթարագ գանը թէմիղլէր : Իմտի
ճէսէա պինասընտան խուսուսա պէյնտէն
այըրըպ գանա կէչէրէք գանըն զէհրլէն-
մէսի նէթիճէսինտէ սուլուլան ըսհաթ-
սըզըզա եօրղունըզ տէնիլիր : Հաթթա
թէճրիպէ էտիլմիշ տիր քի՝ եօրղուն պիր
հայվանըն գանընը ըսհաթ պիր հայվանըն
տամարընա կէչիլմէքլէ օ ըսհաթ հայլան-
տա եօրղունըզ ալամէթլէրի կէօրիւլիր :

Իմտի եօրղունըզ պէյնին զէրլէլէրի-
նին սարֆ օլունարագ գանը զէհրլէմէսի
նէթիճէսի օլուուլու կիպի, ըսհաթլանմագ
տա պու զէհրին տէֆ էտիլէրէք պէյնին
պինա օլունմասը նէթիճէսինտէ սուլուլան
խօշ հիւս տիր : Շու հալտա իսթիրահաթ
աթալէթ տէյիլ, անճագ հայաթ նէթի-
ճէսի օլուպ իճրաթա հազըրըզ տըր : Պիր
մուհաթէպէ էսնասընտա կիւնտիւզիւն եր-
գըլան թապիալարը կէճէլէյին թամիր է-
տէրէք թէքրար մուհարէպէյէ հազըրլան-
մագ տըր : Եօրղուպ ույգույա վարաը-
ղըմըզտա մագսէա կէօզ, գուլապ կիպի
հիւս գափուլարընը գափայըպ նաթուրա-
յա, Թապիաթա պէյնի թամիր էթտիր-
մէք տիր : Աճըզըպ թաամա օթուրտուլու-
մուզտա՝ գանա թաղէ գուվլէթ զամմ'
էթմէք իւզրէ միւթարէքէ էթմիշ օլու-
րուզ : Իմտի գանա վէ պէյնէ թաղէ մաու-
տէ եէթիշտիրէն, վէ պէյնի թամիրէ
խըսմէթ էտէն հէր վասըթա իսթիրահաթ
մէնպար տըր : Մուղատտի թաամ, թէ-
միզ հալա, կիւնէչին զիյաուր, ույգու,
իլ թէպտիլաթը, հէփ պունըսը իսթիրա-

հաթ մէնպալարըմըղ տըրլար : Իսթիրա-
հաթ ֆարզ էտէր .քի , 1. իշէմէքտէ պիղ
գուվլէթ սարֆ էտիօրըզ , 2. գուվլէթ-
լէրիմիղ մահտուա օլուպ , տահա վասի պիր
մէնպատան թաղէ գուվլէթ ալմալըլըզ ,
3. Պու թաղէ գուվլէթի ալմագտան մագ-
սէա տահա զիյատէ իշ կէօրմէք տիր : Շու
հալտէ իսթիրահաթ աթալէթ եանի տուր-
մագ տէյիլ , պէլքի եէնի իշ իշին հաղըր-
լանմագ տըր : Գուրուլու պիր սաաթըն
ղէնպէրէյի պօշանըպ իշէմէքտէն ֆարիղ
օլուրսա , օ իսթիրահաթ էթմէզ , տուրուր .
ըմաղըն մէնպալար տի .քէնինէ իսթիրահաթ
էթմէզ գուրուր : Լաքին առէմ հօրուլուն-
ճա տուրմագ , անճագ թաղէ գուվլէթ
ալըր :

Ինտանըն ֆաալիյէթի սալթ ճէսէտինտէ
տէյիլ , վիթի տէ իշէր : Պիր առէմ սա-
պահտան աղշամա գատոր օթուրսա եինէ
աղշամալըն ուլգույա միւհթաճ օլուր ,
զիրա ճէսէտի հայաթ գուվլէթ սարֆ էյ-
լէտի : Լաքին պու իշիպ տուրմագ եէրինէ ,
ճէսէտի գուվլէթլէր սարֆ օլունուր ի-
քէն՝ ազլի իշ տէ կէօրիւլէպիլիր : Եէնի
հագիգաթլար կէօրմէք , եէնի սէնաաթլար
պուլմագ , եէնի գուվլէթլէր վէ գաիտէ-
լէր քէշֆ էթմէք , հէփ պուլլար ազլի
ֆաալիյէթ տիր : Ատէմ եէնի հագիգաթ-
լար կէօրմէքլէ անըն մանէվի հայաթը
գուրուր : Ամէրիգատա եէնի իսթիրահաթ
քէշֆ էտէնլէր կէէն կիւն պիր միլիօնընճը
փաթէնթի ալարլար : Պիղ իտէ հէփ էսքի
ֆիքրլէր , էսքի սէնաաթլար իլէ օղրաշը-
յօրըզ : Եօրուլուպ րահաթլանմալօրըզ , ա-
րամըզաա ֆիքրի աթալէթ , ազլի էօլիւմ
վար : Ազլ տախի ճէսէա կիպի իշէմէքլէ
հօրուլուր , անըն տա գուվլէթլէրի մահ-
տուա տըր , անըն տա քէնտինտէն աի-
շարտա տի .քէնմէզ պիր գուվլէթ մէնպալար
վար տըր , իմտի սրա սըրա օ մէնպաա
միւրաճաաթ էթմէքլէ առէմ իսթիրահաթ
էտէր :

Ֆիքրի մախգէնիմիղ 1. Թապիսթ տըր :
Թապիսթ Ռատաի գուվլէթ մէնպալար օլ-
տուլու կիպի , քէզալիք հագիգաթ մէնպալար
տըր : Պիւթիւն թապիսթ հագիգաթըն
թէճէստի .մ էթմէսի տիր : Իմտի թապիս-
թըն միւթէլաաթընտա իսթիրահաթ էտէ-
ճէյիլ վէ եէնի ֆաալիյէթ իշին գուվլէթ
ալաճաղըզ : 2. Տիկէր ֆիքրլէրտէն գուվլէթ
ալապիլիրիզ : Տիւշիւնէն ազլլար քէշֆ էթ-
տիքլէրի հագիգաթլարը պաշգալարա թէլ-
զին էտէլլէր . իմտի պիղ անլէրին քէլամ-
լարընը տինլէմէքլէ , եախօա անլէրին թահ-
րիրաթլարընը օգումագլէ իսթիրահաթ է-
տէրիզ , էյի պիր նութգ ալինլէտիլիմիլտէ
եա կիւղէլ ֆիքրլէրլէրլէ տօլու պիր քի-
թապ օգուտուլումըզտա ազլըմըլ թաղէ-
լէնիր , իսթիրահաթ էտէրիզ :

Ատէմ ախալագի իսթիրահաթա տա
միւհթաճ տըր : Էյիլիք էթմէքտէ , ֆարզ
իմրասընտա , հագգ վէ լիյազաթա րիա-
յէթ էթմէքտէ պիր հօրընըլուգ հօգ
տըր .քի կէօրիւնիւր : Լաքին տիգգաթ իլէ
պագարսագ առէմ ճէսէտի վէ ազլի ֆաա-
լիյէթտէն սօնրա իսթիրահաթա միւհթաճ
օլտուլու կիպի , վէ պէլքի տահա զիյատէ
ախլագի ֆաալիյաթտա իսթիրահաթա
միւհթաճ պուլընուր : Պիր չօճուգ վալի-
տէսինին եասագ էթտիյի թաամըն խօշ
գօգուսը պուրնունա կէլիր վէ ազլը սու-
լանըր իքէն , վալիտէսինին հուզուրունտա
օ թաամտան ալմամաղա գատիր օլուր .
լաքին վալիտէսի օտաւտան ուզաղ լաշընճա
վէ այնի ճալիպ րաիհա տէվամ էտէրսէ
կիտէրէք չօճուլուն մանէվի գուվլէթի հօ-
րուլուր վէ թէճրիպէտէն մաղուպ օլուր :
Պիր կէնճ վալիտէյնինին վէ տօսթլարընըն
թէսիրի թահթընտա իֆֆէթլի պիր էօ-
միւր կէշիրէպիլիր , լաքին զարիպ պիր տի-
յարա կիտիպ՝ օրատա տահա ճալիպ թէէ-
սիրլէր թահթընտա նիհայէթ հօրուլուր ,
վէ էյէր իսթիրահաթ թարիգլինի պիլմէզ-
սէ իզվայա մէյտան վէրիր : Պիր առէմ

թիճարէթինտէ իսթիգամէթ մէսլէյինէ
սատրգ պուլունմաղա գարար վերիպ իշէ
պաշար, լաքին վաղթ միւրուրըյլա դօն-
շուլարընըն հիլէ իլէ ղէնկինէտիքէրինի,
քէնաինին իսէ կիւնտէն կիւնէ ֆազիր-
լէնաիյինի կէօրաիւքճէ ախլազի հայաթը
եօրուլուր, վէ էյէր անըն իսթիրահաթ
վաորթալարը եօգ իսէ իսթիգամէթ թա-
րիդինտէն սափար: Սէվմէք գօլայ կէօ-
րիւնիւր. լաքին սէվաիքէրիմիլին գու-
սուրարը վէ մուհապպէթի, խաաիմլէրի
նիլէ տէֆա սէվմէքլիյի օ գատար կիւճ
պիր հալա կէթիրիր քի, առէմ մուհապ-
պէթտէն եօրուլուպ առապլէթէ տէօնէր:
Պիլճիւմլէ ախլազի վաղիֆէլէր եօրուլուն-
լուպ կէթիրիր, վէ ինտան իսթիրահաթ էթ-
մէզաէ պիթապ օլուպ տիւշէր:

Ախլազի իսթիրահաթ տախի ճէսէտի
րահաթ կիպի տիր, պիր պէօյիւք մէն-
պատան գուվվէթ ալմազ տէմէք տիր:
Իսթիրահաթ էթմէք եէնի պիր ֆաալիյէթ
իչիւն հաղըրլանմազ տէմէք տիր:

Լաքին ախլազի հայաթըն գուվվէթ
մէնպար նէրէտէ տիր: Պիզտէմի: Խալը 0-
լամազ պիզ մատաի ճիհէթտէ մահաուտ
օլուլուլուլու կիպի ախլազի ճիհէթտէ
տէ մահաուտըզ:

Գօնշուլարըլը՞ մը տըր, օ մէնպա:
Խալը, օնըսր տա պիզիմ կիպի մահաուտ
վէ մէրպուլթ սըրլար: Թապիաթ մը տըր:
Խալը, թապիաթտա ախլազի ունսուրը
կէօրմէք վիւք միւշքիլ տիր: Պու մէնպա
անճազ ախլազի պիր զաթ օլապիլիր, պիր
զաթ քի անտէ հէմ խալը հէմ մուհապ-
պէթ տիւքէնմէզ վէ էպէտի օլա: Ալլահ
տըր պու մէնպա:

Յ. Դ. Գ.

ՄԻԻԹԵՆԵՎԱԿԻ

ՏԵԼԶԻՏԵ ՏՈՒՐՊԱՐ

Ինկիլթէրրա գրալ վէ գրալիշասը նոյմ:
Ծաա Հինտիսթանա միւթէվէճճիհէն հա-
րաքէթ էյլէմիշ տիրլէր, պու միւնասիպէթլէ
Տէլհի շէհրինտէ Գեկա. 12տէ պէօյիւք
պիր ալին ի րէսմի իճրա գըլընաճազ սըր:
Պու մէրասիմէ «Տուրպար» թէսմիյէ էտի-
լիր: Պու քէլիմէ Ֆարսիտէն մուհարէֆ օ-
լուպ, ալը «Տէրի պիր» տիր քի, Տէր՝
գափու, պիր՝ իթաաթ տէմէք օլուպ, տէր ի
պիր՝ իթաաթ գափուտու մանասընը իֆա-
տէ էտէր: 0 թարաֆլարտա պու քէլիմէ
իքի մանատա գուլլանըլըր, պիրի՝ հէր հան-
կը պիր մէճլիսին իճթիմաը, տիկէրի՝ խու-
սուսա պիր թազըմ վիլայէթլէրին փրէնս-
լէրինին քէնտի հիւքմտարլարընա աղըր
ինգիլաա էթմէք իւզրէ ագու էթտիքլէրի
մէճլիս տիր: Պուլատա քէլիմէ իքինճի
մանատա գուլլանըլըր: Պու վագըա է-
հէմմիյէթ ի աղիմէյի հաիլ տիր. շիմտիյէ
գատար հիշ պիր Ինկիլթէրրա գրալը Հին-
տիսթանը զիյարէթ էյլէմէմիշ տիր. վէ
պու զիյարէթ՝ գրալ ճօրճըն իւք զիյա-
րէթի տէյիլ իսէ տէ, ելինէ տէ իմփէրաթօր
սըֆէթիլէ իւք զիյարէթի օլուպ՝ Հինտիս-
թան իմփէրաթօրլուղընը թազվիյէ վէ ա-
զամէթինի թէզլէիա էտէճէք տիր:

Պու զիյարէթին պիր մագսէտիտէ՝ Ինկիլիդ
իտարէսինէ գարշը պաշ կէօթէրէն րահաթ-
սըլըզ վէ նախօշնուտիյի տէֆ վէ թէպիտ
էթմէք տիր: Շարգ էհալիսի՝ ինթիշամ վէ
տէպտէպէյի չօգ սէվէր վէ Տուրպար՝ պու
պապտէ անլէրի քեամիլէն մէմուտ գըլա-
ճազ սըր: Պու պէօյիւք Տուրպար կիւնիւն-
տէն էվվէլ վէ սօնրա, Հինա իմփէրաթօր-
լուղընըն պիւթիւն շէհրլէրինտէ մէրասիմի
իսթիգապալիյէ, ալալար, րէսմի կէչիալէր,
նիւմայիշէր, եարըլար, օլուլար, զիյա-
ֆէթլէր վէ շէպիլէր իճրա էալիէճէք,
գրալ վէ գրալիշանըն Հինտիսթանտա պու-

լուսնաուղլարը միւստե՛ծ զարփրնաա պիւ-
թիւն ախարտա իբի կիւն թաթիլի ումու-
մի իլան օրունաճագ արը :

Լաքին պէօյիւք կիւն Դեկ. 12 աիր :
Պու կիւնտէ Տէւհի շէհրինաէ մէֆրէթ պիր
ամփիթէաթօտա դրալ վէ գրալիչա
պիւթիւն եէրլի վրէնսէրին իթաաթ վէ
ինգիյաա ահալարընը գապուէ էտէճէքլէր :
Գրալ վէ գրալիչա շէնանըն մէրքէղինտէ
պուլունան քէօզի իւզէրինտէ օթուրուր
իքէն , 100,000 աաէմ հուզուրունտա
պէյաննամէ ի գրալի գրաաթ օրունաճագ
տըր : Մէդքիւր պէյաննամէ այնի կիւնտէ
հէր պիր շէհր , գաաապա վէ քէօյտէ օ.
գունաճագ վէ գրալ—իմփէրաթօրն ֆօ.
թօղրաֆը ելէքլիթլէ թէնվիր էտիւմիշ
օլան պէօյիւք պինալարտա կէօթէրիլէճէք
տիր : Պու զիյարէթ Յունվար 7յէ գաաալ
տէվաւ՝ էտիւլ , Յունվար 29տա աղէր
Խնկիլթէրրայա միւվաաէլէթ էթմիշ օլա-
ճագ արը : Պու աէֆաքի Տուրպար մէրա-
սիմի իւչիւնճիւսիւ տիր : Պիրինճիսի 1877
տէ Վիլիթօրիա գրալիչանըն Հինտիսթան
իմփէրաթօրիչաալ իլան օլունաուղունտա ,
իքինճիսի 1903տէ 17նճի էտվարտըն գրալ
օլուպ թաճլանաղընտա , իւչիւնճիւսի տէ
պու աէֆա 1911 Դեկ. 12տէ 6,000 միլ
սէյյահաթ իճրա էտէրէք մէրաաիմի ին-
գիյաաա պիղղաթ իշթիւրաք էտէճէք օլան
գրալ 5նճի ճօրճըն թաճլանմաալ միւնա-
սէպէթիլլէ տիր :

Յիլէմէնկ Նիւ Կինէսինտէ քէշֆիյաթ
իճրա էյլէյէն Խնկիլիզ Գափաան Բօլինկ՝
պիր ուչրումուն թարիֆինի վէրմիշ տիր
քի, պու՝ Գարսթէնց թէփէսինտէն պաշ-
լայլպ Ղարպա աօղրու 2արը Լուիա աաղ-
լարընաաէք ուզանըյօր : Պու ուչրումըն ու-
ղանլուղու 80 միլ օլուպ (3 միլ պիր սաաթ)
տիքինէ օլան էն եիւքսէք իրթիֆալ Լէօ-
նարա Տարուին թէփէսինտէ տիր : Պուրա-
տա ուչրումըն իրթիֆալ 10,500 այաղ
եախօա իքի միլ եիւքսէքլիլինտէ տիր :
Պու ուչրում աիւնեաաա էն ուղուն վէ էն
եիւքսէք ուչրում արը :

Թ Օ Շ Ա Ֆ Ի Յ Է

Իլաթիյար վաղըն պիրիսի քէնտինին
թէէլիֆէրտէսի օլուպ եէնի Նէչր օլունմուշ
օլան պիր իլահի քիթապընը ճէմաաթա
իլան էթմէք իսթէր, վէ պու իլանը վաղ-
տան սօնրա սէօյլէմէսինի քիլիսէնին քեա-
թիպինէ հէվալէ էտէր : Քեաթիւլ իսէ ,
վաղտան սօնրա վաւքիզէ տաիր պիր իլան
վէրէճէք օլաուղունտան , աէր քի , «Վաֆ-
թիլ օլունաճագ չօճուղլարը պուլունան-
լար՝ քէրէմ էտիւլ տէրհալ քէնտի իսմլէ-
րինի պանա վէրսինլէր» Իլաթիյար վաղը՝
գուլաղը սաղըր օլաուղունտան քեաթիպին
տէտիյինի իշիթմէյիւլ , իլահի քիթապընըն
իլանըն սէօյլէտի տէյու զանն էտէրէք ,
տէրհալ այաղա գալղըպ իղահաթ եօլուն-
տա աթիաէքի քէլամլարը իլալէ էտէր :—
«Օլուր քի պաղըլարըն պուլունմաղ. պէօյ-
լէլէրէ խապէր վէրիլիմ՝ քի հէր հանկը
կիւն սաաթ 3 իլէ 4 տրաալընտա օտաճա
կէլիլէրաէ , պէն քէնտիլէրէ խթէտիլլէրի
միգտարտա վէրէպիլիլիմ՝ Ատի քիւչիլլէր
15էր սէնթէ , պիր աղ պէօյիւք վէ ալ-
գապը գըրմըղը օլանլար 25էր սէնթէ օլուր :

ՍԵՔԹՈՒՊԼԱՐ

Հուգոգ միւսս վի Դիւրիմէնի Քէրիւմ
եւթ. եաղըյօր.— «Պա եաղընլարտա շէհ-
րիմիղէ թէչրիֆ պույուրմուշ օլան Ամէրի-
գա սէֆիլի քէպիլի Մր. Բաքհիլ շէրէ-
ֆինէ Թօղաթլեանտա թէրթիւլ էտիլէն
պիր զիյաֆէթ տէԱմէրիգա—Թիւրքիա հաղ-
ղընտա ուղուն ուղաուրյա պահա էտիլիլ :
Խաթիպլէր միյանէսինտէ սաաղը Պէյուլթ
մէպուսու , Այանտան Մ. Էլաւսթանի է-
ֆէնտինին նութղու պիղէ օլան ալաղա-
ղընճա էն զիյաաէ մուհիմմ կէօրիւնաիւլիւ
իշիւն Լէվաւիւր Հէրալջօտան ալարաղ պու-
րաաա նաղլ էտիյօրըլ :

«Ամէրիգա — Թիւրքիա միւնասէպա-
թը իւշ ճիհէթաէն թէզահիւր էտիյօր :
1. Թալիմ ու թէրպիլէ , 2. Սիյաաէթ ,

3. Թիճարէթ: Ամերիգալըլար մէմէքէթի միզին պիր չօգ շէհրէրինտէ գօլէճէր թէէսիս էտէրէք, ֆիքրի շիւպպանը իլայա չալըշըլար, էզճիւմէ Պէյրութ Բիւլլիյէսի, Բօպէրթ գօլէճի, մէմալիքի էճնէպիյէ տար իւլ ֆիւնաւըլարը սրրաւընտա սայըլապիլի: Պու միւէստէսէլէրտէ կէնճէրի միզին ֆիքրի՝ նաւը իրֆանէ թէալիէտիյօր: Պու գօլէճէրին ըիյասէթինտէ ուլուվիի ճէնապ թիմսար զաթլար պուլունմուշ տըր. մէսէլա, Տր. Էլի Սմիթհ, Տր. Վան Տիք, Տր. Պիս վէ օլլու Հօվարա Պիս, Տր. Վաշպըրն վէ Տր. Կէյթ: Պու զէվաթ ը միւհթէրէմէ՝ սիյասէթ իլէ սալա իշթիլալ էթմէմիշ տիրէր, Էէկեանէ աւալլարը տաիմա ֆիքրի շէպպալն, նէսլի ճէսիսին թէալիսի օլմուշ տըր:

2. Միւնասէսպաթ ը սիյասիյէ:

Չանն էտէրիմ ումուրը տալիլիյէմիզ հազընտա հիշ պիր միլէթ Ամերիգալըլար գատար մէրազ էթմէմիշ տիր. պու իրթիպաթ ը ըուհիյէյէ ուֆազ պիր միտալ վէրէլիմ: Ախրէն Փարիզաէ ինիգատ էտէն պիր ճէմիյէթտէ Էվրօիանըն հէր թարաֆընտան ազալար վար իտի. պուլնար տրասընտա, Ամերիգա ազալարը իլէ ֆէվգէլ առտէ սամիմիյէթ իլէ կէօրիւշտիւք վէ հալա մուխապէրէ էտիյօրըլ:

3. Միւնասէսպաթ ը քիւճաւիյէ:

Ամերիգա՝ մուհաճիւրէրիմիզէ զարիպփէրվէրիք էտիյօր, հալա տօղրու պիր իսթաթիսթիպէ աէսթրէս օլմատըգ իսէ աէ, թախմինէն աէյէպիլիլիլիք քի, Ամերիգատա 360,000 Օսմանը մուհաճիր պուլունուպ, պուլնարըն 150,000ի Սուրիալը, 40,000ի Էրմէնի, 25,000ի Թիւրք, 10,000ի Բում վէ միլէլի սաիրէտէն իպարէթ տիր: Էվվէլլէրի Ամերիգա իլէ տօղրուտան թիճարէթիմիզ Էօգ իտի: Մապէյն իւն նէհրէյնտէն խուրմալար ինկիլթէրրա մաղազալարը վասըթապըլլէ Ամերիգատա սաթըլը իտի: Շիմսի իսէ տօղրուտան Ամերիգա թիւճաւ

ըր իլէ ալադա էտիյօրըլ, պլինէֆս պէն պու թաճիւրէրտէն իմ: Եուն իսէ՝ Մանչութըր վէ Լօնարա թարիգիլլէ կիտէր իտի, սէնէլէրճէ մաղազա վէ անպարլարը պէքլէր իտի, պուլնար թապիլի թիճարէթէ սէքթէ իտիլէր, շիմսի պու մահալըլար դալտըրըլմըլ տըր, վէ պէն շախտէն տէ պու իքի մէմէքէթի պիր պիրինէ Էազլաշտըրմաղա տահա սամիմի միւնասիպէթ թէէսիսինէ չայըլաճաղըմ:

Փրօմ. Սիւօն Բիւլիէյէսն, Բահնիւմանըն 38ինճի նօմէրօսընտա Յ. Կ. Հայթախն էֆ.նին քէնտինին «Սօսիալիզմ» պէնտինէ վէրաիլի ճէվապընտա շախտիյէթէ թէալիլիք էտէն ճիհէթինտէն մէմնուն օլմատըլընը, մամաֆիյհ միւմալիլլին օմիսիլու թահրիրաթընա ճէվապ վէրմէյէճէյինի պէյան էտէր: Բիւլիէսն էֆ. Սօսիալիզմին լէյհ վէ ալէյհիտէ Էազլըլմըլ օլան պաղը քիթապըլարը միւթէրտա էթմէքաէ օլուպ, պու միւթէլտալարընըն նէթիճէսինի սօնրա զաղէթալար վասըթապըլլա նէշը էտէճէյինի տալի խապէր վէրիյօր:

ՔԻԼԻՍԷԼԵՐՏԵՆ

ԷՅՊԷՉՏԷ 20ՊԱՆ ԹԱՆՍԻՍԻ

Գանտիտա տն սալ Այնթապը օլուպ, Մէրքէղի Թիւրքիա գօլէճի վէ Մարաշ իմի իլահի մէքթէպի միւնիթէհիլէրինտէն Պատ. Ենտվք էֆ. Հատիսան տըր: Միւմալիլլէյհ չէնա սէնէտէն պէրու միւթէմատիլլէն վէ մուվաֆֆադիյէթ իլէ խըտմէթ էթմիշ օլտուզու քիլիսէնին թալէպի իւզէրինէ Կիլիկիա Միւնիլըն անըն սիրէթ, տալէթ վէ մուվաֆֆադիլլէթինէ գանատթ հաաըլ էթմիշ, վէ Էմրի թախտիսի Այնթապ Միլընընա թէվաթի էթմիլլէր իտի: Թախտիսի չիւն թէշրիֆ պուլուրմըլ օլան հէյէթ ի մուրաթիսապապը թէշքիլ էտէն ազալարըն Էսամիսի պէր վէճհ ի աթի տիր: Այնթապ հէվալիսինն Էէյյար միւպէշիթի Վեր. Յուկօր Պիւպիլիէան վէ Տօգ. Շէփըրա, Այնթապ Հայիկ քիլիսէսի չօ

պանը Վեր. Մանուկ Մխարեան, Պէյլան չոպանը Վեր. Վարդան Նաճարեան, Հոտանպէյլի չոպանը Վեր. Ստեփան Մանչիկեան, Չէօք-մէրզիմէն վազը Պատ. Վարդան Երանեան, Հայեպ քիթապճըն Գէորգ Էֆ. Ծիլմէճեան,

Հէյէթ՝ Վեր. Պիլլիլիկեանը բէիս վէ Պատ. Երանեանը քեաթիպ ինթիսապ էյլէտի: Իմ-թիհան խըմմէթի Հոկ. 28է միւստադֆ Շարաթի կիւնիւ քիլիսէտէ, թազրիպէն 400տէն իպարէթ պիր ճէմաթ հուղուրուստ իճրա էսիլիպ 1 սաաթ 45 տազիգէ տէվամ էթմիշ տիր:

Հէյէթ ի մէղքիւրէ էվլէյա՝ քիլիսէ թարա-ֆընսան Իթթիհատ մէճիլինէ արդ էսիլէն իս-թիտանամէնին պիր սուրէթինի, քիլիսէնին քէն-տի վազընա վէրմիշ օլաուզու տալէթմանմէյի, վէ Պատ. Ենուլք Էֆ. Հատիտեանըն ճէվապ-նամէսինի միւթալաւ էսիլիպ զանաթալը թէֆ-թիշ էթմէյէ միւսալէրէթ էյլէտի, վէ (ա) Խրիս-թիլան թէճրիպէ ի շախսիյէսի, (բ) թալիմաթը տին ի Մէսիլիյէ հազընսա Էֆ.քեարը, վէ (գ) լուհանի խըսմէթէ տալէթ օլուստուզուստ տալի տէլիլէրի հազընսա իսթիճվապ էսիլտի, վէ վէրալի ճէվապար զանաթալալաշ տայրու-րազ թախսիսինէ գարար վէրիլտի:

Հոկ. 29ա միւստադֆ Կիրակի կիւնիւ սու-պահայըն Պատ. Երանեան թարաֆընսան 2 Տիւ. 4, 8 իւզլէրինէ պիր վազ իրատ էսիլտի. էօյլէ վազթը իճրա էսիլէն թախսիս խըսմէթին-տէ Վեր. Պիլլիլիկեան թէճէքթիւր իլահիսինի Վեր. Նաճարեան պիր տոււ արդ, Վեր. Մխարեան թէճըրար պիր իլահի թազալմ, Պատ. Երանեան Քիթապ ր մոսգաուսէստէն գրաաթ վէ Վեր. Մանչիկեան պիր տոււ արդ էյլէտի: Գուայր թարաֆընսան «Էօմիւրմ հա Բապա օլուսն ու-նին», իլահիսինին թէրէննիւմիւնիւ միւթէտազըպ, Վեր. Պիլլիլիկեան, Ամալ 3, 6 իւզլէրինէ թախ-սիս վազընը իրատ պույուրաու, մէղքիւր վազ-սա թէյիս էսիլէն խուսուսաթ պէրվէճ՝ ի աթի տիրէր: Ատէմին էն պէօյիւք ինթիյաճը Յիսուս Քրիստոս արը, սալիլէրէ թէպչիւր էսիլէճէք օլան էն պէօյիւք չէյ Յիսուս Քրիստոս արը: Տիւնեանըն էնէմմ տատ էթաիլի խուսուպար, (1) ազլէ (2) տատտէթ տիրէր: Հալպու քի տէֆալէթ վէ մէշազգաթլարուսն խէրա օլմազ իչիւն կիւնանաւան խէրա օլմազ իզթիլա էտէր: Խրիսթիյանըլըն էմէլ վէ զայէսի կիւնանը բէֆ վէ իլահի պիր թապիլաթ պալաշ էթմէք տիր: Հիւ-քիւմէթլէրին, մէքթէպ վէ Սոսիլիսթլէրին խըս-մէթի տէպէպի տէյլի, էսէրի գալարընալա սայ-

էթմէքաւէն իպարէթ օլմուշ արը: Պիր վազըն էն պէօյիւք ինթիյաճը Յիսուս Քրիստոս արը: Իմթիլալը սա պու արը: Մէղքիւր իմթիլալա սաալը գալմազ իչիւն (1) վազ էթմէլի, (2) ֆիլիէն վէ հապիգաթէն հաշամալը արը: Վեր. Մխարեանըն թախսիս տուսար, գուայրըն, «Իս-մինէ թախսիս էտէրիլ» թէրէննիւմիւնաւէն սոն-րա Վեր. Նաճարեան քիլիսէ վէ իթթիհատ թա-րաֆընսան, Տօգ. Շէֆըրտ Միշըն վէ պիլիսին Պօրտ չիրքէթի թարաֆընսան միւսալէքէթ է-լինի վէրալի: Չօպանս Վեր. Պիլլիլիկեան, քի-լիսէյէ Վեր. Մանչիկեան թարաֆընսան նասի-հաթիար իրատ օլուստու, պիր իլահի թէ-րէննիւմիւ վէ Վեր. Հոտիտեանըն պէրէքէթ սուսալ իլէ խամէթ խիթամ պուլտու:

Էօյլէտէն սօնրա Վեր. Նաճարեան թարա-ֆընսան Մէղ. 32, 1 իւզլէրինէ տէյլէնիլտի, վէ քիլիսէ ազալարընս մախսուս պիր տոււ ճէ-միլէթի տղա օլուստուգաւան սօնրա, Բապալըն սօֆրաար աչլալը: Վեր. Մանչիկեան վէ Վեր. Նաճարեան խըսմէթէ տէլալէթ էյլէտիլէր: Ազալմ վազթը թէրէննիւմէ թախսիս էսիլմիշ օլաու-զուստան գուայրըն խաաթէթէն թէլաարիք էթմիշ օլաուզու հէնի իլահիլէր թէրէննիւմ էսիլտի, վէ Տօգ. Շէֆըրտ՝ Էտինպուրիսա ինիգաւ էտէն մէճիս ի ումումի, վէ Ամէրիգաւա Պօրտ չիրքէթլինին 100լուհիւ տէնէ ի տէվրիյէսի թէ-ճէմիլլէրինէ տալի խալ ինի լիսալէթլէրին մու-զալլամ տիյարալաւա կէօրմիշ օլաուզու ազլմ վէ աճիպ իչլէր, վէ միլէլ ու ազվամըն նալի օլուստու հապիգաթ վէ խալլէթլէր հազընստ մալիւմաթլար վէրալի:

Էյպէզաւէ նէլէր միւշաւէտէ էթալիք: (1) Թէաաթիւպտէն արի պիր գալմ, (2) Ֆիրգաւաւան արի պիր քիլիսէ, (3) Վալը վէ ճէմիլլէթ միշա-նէսինտէ իթթիհատ, (4) Ֆաալ պիր Խրիսթիյան-լըգ, (5) Հիւրմէթ վէ միւման նիւվալըլը, (6) Միւսթազալէլ իչիւն գալի վէ փարազ իւմիւ-լէր, (7) Բուհիլ Գուստուս հուզուր վէ տէրա-լէթի:

Չհօֆմէրգիմհն

ՎԱՐԴԱՆ ԵՐԱՆԵԱՆ

ՍՕՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

Խ Ա Ր Ի Ժ Ի

Չին անվաղը.—Երան-Շի-Գայ թրէն ի մախ-սուսալ Փէքինէ կէլմիշ վէ պէօյիւք տէպաւէպ իլէ գապուլ օլուստու արը. պօնպա թէհ-լիքէսինէ գարչը անը մուհաֆազա էթմէք իչիւն

մուհաֆիզ ասքերէր իլէ իհաթա էտիլմիշ խոի: Միւշարիլէյհին Փէքինէ միւվառէլէթի կէրէք հէրիլէրին վէ կէրէք էճնէպիլէրին զօրգուսունը տէֆ էյլէմիշ տիր: Եէնի գապինէյի թէշքիլ էյ-լէյէրէք իշէ պաշամըշ տիր: Եուանա՝ չիմալի օրտունըն պաշ գօմանտանըզը տա թէվտի էտիլ-միշ տիր: Եուան-Շի-Գայ Մանչու իմփէրաթօր-լուզունըն սէլաշիյէթինի թահաթա էտէրէք մէշ-րութիյէթ թէէսիա էթմէք նիյէթինտէ օրտուզու իշինն ասըլար ըէլալէրի իլէ ուզլաշմադ իշինի փէք միւշքիլ պուլույօր: Անդէր ճիւմհուրիյէթ իսթէյօրլար: Ասըլարըն պաշըճա ֆիքրլէրի տ-թիտէքիլէր տիր: — 1. Պիւթիւն մէմէքէթտէ պուլունան Մանչու իսթիշքիտմարընտաքի աու-քէրլէրի հա թէլէֆ հա թէլսիմէ մէճպուր էթ-մէք, 2. Իմփէրաթօր թարաֆընտան թայլն օ-լունուպ հէմ վալիլիք հէմ քեսաշինլիք էտէն մէմուլարը տէֆ էթմէք, 3. Իմփէրաթօրը վէ նախ ի հիւքիւմէթի ազլ էտիպ ճիւմհուրիյէթ թէէսիա էթմէք: 4. Ասը վիլայէթիլէր էսքի Չին թարիթինի զուլլանմազա պաշլամըշ տըլար, քի պու սէնէ 4609 ընճը սէնէ տիր: 5. Մոլիյէ մէսէլէսի, չիմալըն թայիսի տաքէրլէրի վէ էճնէպիլէրին միւ-տախէլէսի զօրգուսու քէնտիլէրճէ էն մուհիմմ մէսէլէլէր տիր: Տիկէր թարաֆտան խոան չիտ-տէթլէ իլէրի կիթմէքտէ տիր: Ասըլար՝ Սուն-Նաթ-Սէնի ճիւմհուրիյէթին ըէիսի տէյու իլուն էթմիլէր վէ էճնէպի տէվլէթիլէրէ իսխանըն զու-հուրընտան էվվէլ Չին տէվլէթիլին ապտ էթ-տիլի պիլճիւմիէ մուհաշէտէլէրէ հիւրմէթ էտէճէք-լէրինի վէ հիւքիւմէթին պօրճարընը թէլալիյէ էտէճէքլէրինի վաա էյլմիլէր տիր: Սան-Նաթ-Սէն քէնտիսի 44 սիննիտէ պիլ իրիսթիլան օ-լուպ պիլ հէրի վաըզըն օլլու տըր: Մ. Ամէ-րիզա տաթի Չին սուլարընա տօնանմա կէօն-տէրմէքտէ տիր:

Բուսիանըն Իրանա իւշթիւնաթօնը. — Պու իւշթիւնաթօնա միւնասէպէթ վէրէն խաւուսըն թապիւթը հազգընտա միւպայէնէթ ի Էֆքիտար վար տըր, պիլ ըիվայէթ չու տըր: — Շահը մախ-լունըն պիլտաթէրի Շուա էս Սուլթանըն էմրաքընը Իրան հիւքիւմէթի միւսատէրէ էթմէք իսթէ-մէսի իւզէրինէ՝ Մր. Շուսթըրըն մալիյէ ժան-տարմալարը էմր ի միւսատէրէյէ միւպաշէրէթ էտէրլէր: Բուսիա ճէնէրազ զօնաթօնը Շուա էս Սուլթանանըն էմրաքընտան Բուս թէպալարըն-մաթիլսիլին թէէմին իշինն օրայա մէմուլար կէօն տէրիլ: Պու մէմուլարա ժանտարմալար տրա-սընտա զուհուր էտէն միւնազաատա ազ գալըր

ժանտարմալար մէմուլար իւզէրինէ աթէշ է-տէճէք օլուլար: Պու հաաթէ իւզէրինէ Իրան հիւքիւմէթի Բուս ճէն. զօնաթօնունըն ազլընը թալէպ էտէր, վէ պուսա ճէվապէն Բուս սէ-ֆիրի Իրան հիւքիւմէթինտէն 48 սաաթաուէք թարգիյէ թալէպ էտէր: Իրան հիւքիւմէթի խտէ պու թարգիյէյի վէրմէքտէն իսթինա էտէրէք, Նախ ի հիւքիւմէթ իլէ պէրապէր պիւթիւն Գապինէ իսթիֆալարընը վէրիլէր: Տիկէր թարաֆտան Իրան հիւքիւմէթի խտիա էտէր քի, մէքքիւր էմլաքտա էճնէպիլէրին մաթիլսի պուլունտուզու թազսիրտէ հիւքիւմէթ թարա-ֆընտան անլէրին թէտիյէ էտիլէճէյինէ տաթ միւսատէրէ իշինէ պաշլամազտան էվվէլ Բուսիա վէ Ինկիլթէրա տէֆարէթիլէրինէ թէլմինաթ վէ-րիլմիշ խոի: Տիկէր պիլ ըիվայէթէ կէօրէ հիւ-քիւմէթ իլէ Բուս սէֆիրի տրաթընտա պու պապտա միւզաքէրաթ տէվամ էտէր իքէն, Մր. Շուսթըրըն աաթմէրի միւսատէրէ իշինէ թէշէպիլէս էյլմիլէր տիր: Բուսիա հիւքիւ-մէթինն Գազվինէ 4,000 տաքէր, 8 թօփ վէ մուհիմմաթը հարալիյէ նազլընտա տաթ Գաֆ-գաթիա վալիսինէ էմր վէրալիյի սէօյլէնլիմէքտէ տիր: Իրանըն մալիյէ տաթիւնտէն Մր. Շուս-թըրըն վէ տիկէր Սաթրիպալը մէմուլարըն ազլ օ-լունմաթընը Էաթա տէրաշիյէթիլէրինն թահաթա էալիմէսինի Բուսիանըն թալէպ էտէճէյի տաթի ըիվայէթ օլունույօր:

Ինկիլթէրա. — Փալլամէնթօտա միւթիլէիտ (մուխալիֆ) ֆըրզա ըիլաթէթինէ Մր. Պօնար Լօ ինթիխապ էտիլմիշ օլուպ, միւմալիյէյ ըէիս մա-զաթընտա իլք տէֆա օլարադ միլլէթ մէճիլսինէ կիլտիլնտէ, թարաֆտալարը անը ալզըլալար իսթիպալ էյլէմիլէր տիր: Քէզալիք էքսէրիյէթ թարաֆընտան տաթի ալզըլանմըշ տըր: Մր. Լօ՝ Լիազաթ պէօյիւք իզաիհամ հուզուլունտա իլք նուլթընը իրաա վէ մէսէլէրին իլզա էյլմիշ օ-լուպ ճիւմէնին թահաթինն պաթի օլմուշ տըր: — Ինկիլթէրա՝ Վիտէմ իլլէթինէ գարըն Էէնի պիլ գանուլ գապուլ էթմիշ տիր: չէօյլէ քի, Ինկիլթէրա վէ Ուէյսուէ իճրա ի թէպադէթ է-տէն սօգթօրլար վէրէմաէն թոթուլմուշ խոա-թալարա լաաթ կէլաիլըլէրինտէ հիւքիւմէթէ մա-լիւմաթ վէրմէյէ մէճպուր պուլունտաճազլար տըր: Պու խաաթալար ֆազիր խտէ Հիւքիւմէթ՝ Սէնէթօրլըմլարտա թէտաթի էտիլմէլէրինէ Էաթ-տըմ էտէճէք, հալը հէրինտէ օլանլարա սա լու-զըմ կէլէն մալիւմաթ վէ տէլալէթի վէրմէյէ չալըլաճադ տըր: Պու հօլտա մէմէքէթտէ իլլէթին

էօնիւնիւ աղապիւծէքլերին իւմիտ էտիօրլար:— Օթովատա՛ Գանատա փարլամէնթօւնըն 12նճի տէվրէ ի իճթիմար Գօնօթ տուգասը թանթը նազարէթինտէ պէօյիւք աէպուէպէ իյէ քիւշաա էտիլմիշ տիր: — Մէհաֆիլ ի սկասկէտէ Խնկիլ-թէրրա իյէ Ֆրանսանըն քէնտի միւսթամէրէյէ-րինճէ պիր միւսպատէյէ իճրա էթմէք իւզրէ պու-լունտուզլարը ըրվայէթ էտիլմէքտէ տիր: — Հինտիթանտա իճրա էտիլէն թահրիբ ի նու-ֆոնտան անյաշլուրլընա կէօրէ՛ մէքքիւր մէմ-լէքէթաէ 161,326,110 գիւքիւր վէ 153,806,427 իւնտա, ճէման 315,132,537 էհալի պուլունտօյր: Շէյի Եոսիֆին թանթը ըրկասէթինտէ Մըրաան թարապուտա կիտէն Հիլալը Անմէր հէյէթինին գարայա չըգմաորնա իթալիա հիւքիւմէթի միւ-սաատէ էթմէմիշ օլուպ, պու խուսուտա քէ-զալիք Բուսիանըն Իրանա ուշքիւնքօմ վէրմիշ օլմաւընա տալի Խնկիլիզ փարլամէնթօւնտա պազը ազալար Խարիճիյէ նազըրընտան մալիւ-մաթ խթէմիշէր իսէ տէ, օ խուսուտարտա Խնկիլթէրրա հիւքիւմէթինին պիր էտէճէյի պու-լունտաւըլը պէյան էտիլմիշ տիր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Նոյ. 16տա ագտ էտիլէն Ազգ. Ժողովաա ըէլա՛ կէչէն իճթիմատա գապուլ էտիլէն տէօրթ րուհանի մէպուպարը ըէամէն երեսփոխան իլան էտէճէյինի պէյան էյէտի, պոււնըն իւզէրինէ շամթա պաշայըպ, պապլար լէյհինտէ, պա-պըլար պէյհինտէ սէօյլէմէյէ պաշատըլար:— Միւնթէխապ տէօրթ րուհպան մէպուպար արա-սընտա Գէօրգ արքեպս. երէցեան տախի պու-լունտօյրաը: Պազըլար՝ միւմալիէյհին՝ միլլէթին 150 լիրաւընը զաապ էյէտիլինի խտիա էտէրէք, մահքիւմ հա իթհամ օլունուշ օլան պիր քիմ-սէնին մէպուս օլամայաճալընը պէյան, վէ սնըն ինթիխալընը ըէտտ էթմէյի թալսիյէ էյ-լէտիլէր: Նիհալէթ էտիլէն 2 թէքլիքլէրալն Խոս-րովեան էֆէնտինին աթիտէք թէքլիքի 12 ըէյէ գարչը 34 ըէյ իյէ գապուլ էտիլտի «Միւնթէխապ տէօրթ գէվաթտան Գաբրիէլ հպս. վէ Դուրեան վրդ. մէպուս իլան էտիլճէքլէր (էտիլտիլէր) լա-քին Գէօրգ հպս. ըն իլանը թէէլտի էտիլճէք տիր. վէ Տիրայր վրդ. Բարերգ առաջնորդուլունա ինթիխապ օլունուշ օլտուղունտան իլան օլու-նամայաճապ արը» Պու սուրէթլէ միւճատէյէ գափանտը: Մէճիլին իքինճի գըմընտա Գեղամ էֆ. Տ. Կարապետեան՝ Բուսիա տախիլիյէ նէ-գարէթինտէ էյմիաճին Կաթուղիկու վէքիալէթինէ

թէպլիզ վէ էյմիաճին տեղապահը թարաֆընտան փաթրիզխանէյէ պիտիլիմիշ օլան պիր էմուէն պանս էյէտի: Իշթէ թէլէզրաֆըն սուրէթի. «Ինթիխապ հագգընտա տախիլիյէ նազըրընտան եէնի պիր էմր ալաք: Մուրախտալար քէնտի մահալարընտան (թեւ) ինթիխապ օլունմալը արը-լար: Սինօզ վէ պէն՝ ինթիխապարը իճրա է-տիլմիշ վէ վազթըն գըսա օլտուղու սէպէպտէն ինթիխապըն պէր մինվալը սապըք իճրաւընը Փոխարհայտան թալէպ էյէտիք, արգու էտէրիզ քի սիզ տէ սիլին սէֆիրէ (Օսմանլը) միւրաճաաթ էտէրսինիզ»: Պու թէլէզրաֆ իւզէրինէ Տեղապահ Սրբազան Բուսիա սէֆիրինէ միւրաճաաթ էտիլ, միւմքին իսէ պու սէֆա էվլէլքի կիպի մուս-մէյէյէ միւսատէ էտիլմէսինի թալէպ էյէմիշ իսէ տէ, սէֆիր՝ պէօյլէ պիր մէսէյէտէն խապէրի օլ-մաալընըն վէ Կաթուղիկու գանտալարընըն պիր տէֆա քէնտինէ թազալմ էտիլմէսինի պէյան էյէմիշ տիր: Շու հալտէ հա միւսատէ էտիլճէք հա տա Թրքահալար՝ մուրախտալարըն էքտէրի Բուսիայ օլտուղու սէպէպտէն պու ինթիխապ իշթիրաք էտէմէյէճէք տիրէր: Նոյ. 11տէ Ազգ. Ժողով՝ պու մէսէյէյի թանթը միւզաքէրէյէ ա-լաճապ արը:— Փաթրիզխանէնին անվալը մա-լիյէսի փէրիշան պիր տէրէճէյէ եէթիշմիշ տիր. նազըրտա անճաք 500 լիրա պուլունտօյր, քի պու սա մէմուրիյն վէ խատէմէյին 2 ալլըրընա քիֆայէթ էտէր:— Երուսաղէմին Վարչախան Պաշուխալը Հայկ էֆ. Խօճատուեան Նոյ. 15տէ Խաթանպօլա միւվաալէթ էտիլ, Տեղապահ Սրբազանը զիյարէթ էյէտիլինտէ քէնտինէ իրաա էտիլէն սիւալարա շու սուրէթլէ ճէվապ վէրմիշ տիր. «Վանքըն հալը փէք աճընաճապ պիր տէ-րէճէտէ տիր, հալը հաղըր Միաքանուքիւնտա պիր գաչ մուզթէտիր զէվաթտան մասա քիմսէ հօգ արը. օգուտապ, հաղմապ պիլմէյէն միւ-րանշար պիլէ կէօրտիւմ: Միաքանուքիւն մէճ-իսինին գարալարընը գալաա մուզթէտիր իգի րուհպան պուլամատըմ, մէսարիֆ խուսուսը փէք նիզամըզ տիր, քէթիւտա խթէտիլի սու-րէթլէ խթէտիլի միւզտարաա զախիլէ ալըյօր, լաքին պու գախիլէնին նէրէյէ՝ վէ նէ գատար սարֆ օլունտուղունտա սիւալ էտէն հօգ: Հիւսապ պան վէ վէրէն հօգ արը: Շիմտի վանքըն պօրճու տէօրթ պին լիրա արը, պու սէնէ պիր գաթի թէր-թիլ օլմալաա պիր գաչ սէնէտէն մէքքիւր պօրճ 6 պին լիրա օլաճապ արը» — Պաշաղիա քէօյլէ-րինտէն Չազիալիտէ Հերքօ խաթինտէ էրմէնի գըզընըն 10 միւսէլլահ Բիւրպէր թարաֆընտան

գաղափարները հազմել խախտել: Հերք՝ մեղքիւր
Գիւրապէր հետնաւէն չու տուրէթիւ քէնտինի խե-
լաս էլէմիշ տիր: «Նիւլիւն պու գատար զահ-
մէթիւ պէնի տաղը, թաշր տօլաշարըր յօրաւուղը,
խէլաս իւմիւտիւմ արթըզ գալմասը, պէն իսլամ
իւմ վէ սիւլին զէվճէնիզ օլուում, պէնի մէրքէզէ,
հիւքիւմէթէ կէօթիւրիւն» աէր Գիւրապէր գըղըն
պու սէօղլէրինտէն ալտանարագ, հիւքիւմէթէ կէօ-
թիւրիւրէր, պուրտաւ գըղ ֆէրեսաւ էտէրէք
իւմաւա չաղըրըր, էհալի վէ հիւքիւմէթին միւ-
տախէլէսի իլէ գըղ թախլիւ էախիւլ փէտէրինէ
իւտէ էախիւլ: — Իրան մէճիւսը մէպու-
տանը Եփրեմէ՝ «Սէրքաւըր Բէշիւս» (սէր գահրի-
ման) իւնվանընըր վէրմիշ տիր: — Պօսթոււմ գա-
լաւընտա մահպոււս պուրոււնան էրմէնիլէրին Փաթ-
րիգլանէյէ կէօնտէրախիլէրի մէքթուպտա օգու-
յօրուզ: «Մէմուրիյն թարաֆընտան վէրիլէն է-
զիլէթ վէ իշքէնճէլէրէ մահպուսարըն արթըզ
թէհամիւլ էտէր թաղաթիւրըր գալմասը: Ճէպ-
րէն գալանըն թաշարընըր թաշըրալըրար, աքսի
հալտէ սօփա իլէ տալագ աթըրըրար: Թաւաւըն
հօղըրըրուտան վէ մահալըն ֆէնալըրընտան հի-
չէլէրի խաթիւս օլոււլ մաղթէլէյէ պէնգէյէն
խաթիւսանէյէ կէօթիւրիւլիւլ թէքմիլ րահաթ
օլմուշ, խանի էօլմիւշ, օլարագ օրատան չըղըր-
ար, պու էզիլէթիլէրէ պէրապէր արատաւ պիւր
գալմանըն գաթիլ վէ ճանի մահպուսարըր «հիւս-
վալըրար քէսմէյէ» գալգըրըրար, պաղըր խօճա-
րար թահրիք էախիւր, մէմուրիյն իսէ պի գալա
սէյր էախիւր»: — Խորէն հալի. Գիւմաքսեան
Կիւրին Աւաջնորդըրըրուտա ինթիլիսալ օլոււմուշ
տիր: — Մէշհուր մուսիլիյնտա Աղէքսանդըր Մա-
մաճանեան Պէրլինտէ վէֆաթ էլէմիշ տիր: —
Գաթթէմաւնիլին Կէօլ նահիլէ մէրքէզիլտէ գա-
րագօլ գօմնտանըր վաղիֆէսինտէ պուրոււնան
Յարութիւն Յապեան՝ սէնէլէրտէն պէրու շէ-
գալիլէթտէ պուրոււնան Գարա Նըլան խաթիւտէ
մէշհուր ճանիլի սէրտէսթ էթմիշ տիր: — Էլիէվմ
Խաթանպօլտա Լուսաւորչական էրմէնիլէրին 48
մէքթէպի օլոււլ անտէ 3,525 օղլան վէ 2,996 գըղ,
ճէման 6,522 թալէպէ վէ 236 մուալլիւմ վէ 154
մուալլիւմէ պուրոււնաւաւտա տիր: — Ատանա էյ-
թաթիւսանէպինէ թախիւս էախիլէն 4000 լիւրանըն
հէր սէնէլիլին պիււսմէսինէ իսխալ էախիլէսի հէ-
յէթ ի վիւքէլաւա գարարիլի օլմուշ տիր: —
Մարաշտան աթիլաէթի թէլէզրաֆինտէ խաթիւ-
լանէմիլլէ վարիւս օլմուշ տիր: — «Էրմէնի Գա-
թիլք մէճիւս ի Միլլիսինի քիլիսէյէ գարըն էֆ.
քիւրալըրըն 400 իւզա իլէ Բօմայա փրօթիւսթօ

էլէտիլիլիլի վէրիլիլիլ Խնճիւսանա թէֆիլի
մարուզ տըր, Մարաշ էրմէնի Գաթիլքիլիլինտէն
Ատուր Դուկասեան:»

ՓՐՕ. ՃԷՄԱԱԹԸ

Նիւ-Եօրքտա Իրան ճէնէրալ շահպէնտէրի
Մր. Յ. Յ. Թօփաղեան Նիւ-Եօրք լիմանընտա
րէսմի կէչիւս իճրա էտէն Մ. Ամէրիգալ գըրհ-
լըրարընտան Գընէթիլըր սէֆինէսինի զիլարէթ
էլէտիլիլիլ միւսմալիլէյէ հիւքիւմէթէն սէֆի-
նէտէն 9 աւուս միլլի սէլամ թօփու էնտալիս
էտիլիլիլ օլոււլ, պու ալամէթ ի ինթիլիլ Նիւ-
Եօրք ճէն. գօմտօլալըրըր արաւընտա հալընըզ
Մր. Թօփաղեան կէօսթէրիլիլ տիր: Մր. Թօփաղեան
անասըր Գալէրիլիլիլ օլոււլ 1864տէ
սօղմուշ, Պաղչէճիք մէքթէպինտէ թահիլ էթ-
միւշ, 18 սինիլինտէ թիւսթէթէ պաշտմըն, Ա-
մէրիգայա կիտիլ խալի թիւսթէթիլլէ մէշըւլ
օլմուշ վէ 1892տէ Նիւ-Եօրքտա Իրան շահպէն-
տիլիլիլին թալին օլոււմըն տըր: Շիւքալի սէր-
կիսինտէ կէօսթէրիլիլ ֆաալիլիլիլտէն տօլալը
48 տիլիւս վէ 48 մէտալիլիլ ալմըն տըր: —
Միւ Բօղ Լէմպըրթ 11 սէնէ շահընտա կէրէք
էլթամա, կէրէք խաթիւսալաւ ճանֆէտաքեա-
րանա խրամէթ էթիլիլիլ սօնրա, Ատանա
հաթիլիլիլ էնտաւընտա շահընըն թախիլիլինէ
պտաի օլմուշ խալ: Միւսմալիլիլ պու հաղընպու-
տա Ամէրիգատա (Թէքուս) Մր. Տէյլիլիլ Միւ-
սիւլմէն նամալիլ էֆ. իլէ թէլհիլլէլ էթմիլ տիր: —
Ճօն Պալրիւս էֆ. (Ամէրիգա) Մարաշտա պիւր
քիւսէյէ, վէ Պէրուլթա մուգիւմ էրմէնի աւ-
քէրէրին գիլալընա 1912 իլլին պիլէր Բահիլ-
մա ինտա էլէմիշ տիր: — Ամաթիւտա Ամաթիւս
խաթիլիլտէ պիւր զաղէթա նէյր օլոււմալա պաշ-
տմըն տըր, սահիլիլ ինթիլիլալը շալիպուրէն էֆ.
Թալիլիլիլ վէ սէր մուհարրիլի Միւսալ էֆ.
Իփէքէհան սըրըր: Ամաթիւս պիւր զըմըր էր-
մէնիլէ վէ տիլէր գըմըր Արաղի հուրուֆիւս
թիւրքճէ օլարագ օն պէշ կիւստէ պիւր նէյր օ-
լոււմալ: Մուվաֆֆադիլիլ թէմէնիլ էալիլիլ:
Թալիլիլ, Կէչէն հաթիլ Միւսալ էֆ. Այճեան
իլիմմըր միւստէթ էթմիլ տէմիլ խալք, սօղ-
րուսու չու տըր քի, միւսմալիլէյէ պու թէպիւս
սէնէսի ինթիլիլտա իլիմմըր միւստէթ էալ-
ճէք տիր:

ՏԱԽԻԼԻ

Մհնիլի Մհպուսան: 17 իննի ինթիլիլտա՝
Մէլիլիլ նաղըրը՝ ուսուլը մէշըրէթիլիլիլ պալիլ

էթտիյի սէլահիյէթ տախրէսինտէ հէր նազըրըն քէնտի իւհտէսինտէ օյան նէզարէթին ումու-
րունու իտարէյէ մէմուր օլտուզունու, տար
իւլ ֆիւնուն ինթիյաթ սընֆընըն պիր եւ 2 սէնէ
օլմասը մէսէյէսի ումուր իտարէյէ թէպլիւզ
էթտիյինտէն օլ պոպատէ մէնիստէ վէրիլէն գա-
րարը ինրա էտէմէյէճէյինի վէ իթիմաւ րէյի
թալէպ էտէճէյինի պէյան էթմիշ տիր: Սարըզ-
լըլար թապըն ճիւմէթէն Մէարըֆ նազըրըն
մուխալէֆէթ էթմիշ տիրէր: Խալիլ պէյ վէ
Պուշօ էֆ. Մէարըֆ նազըրընըն նօգթա ի նա-
զարընը միւտաֆաա էթմիշ տիրէր: Էնճամ էվ-
վէլթի գարար վէրիլտիյի տըրատա էքսէրիյէթ
պուլունմասըլը տէրմիյան էտիլէրէք մէսէյէ
թէքար րէյէ գօնուշ վէ 62 րէյէ գարըն 85
րէյ իլէ Մէարըֆ նազըրընըն նօգթա ի նազարը
գապուլ էտիլմիշ տիր: 18ինճի ինթիմատա ժան-
տարմա իլէ մէմուրիյն ի միլթիյէ տրտսընտաքի
րէվապրիթըն թալիյի հազընտա Տախիլիյէ նա-
զարէթի թարաֆընտան թէրթիպ գըլընմըլ օլտն
մէվատա ը գանուշիյէ պիր միգտար միւզաքէրէ
էտիլտիքտէն սօնրա էնճիւմէնէ հէվալէ էտիլմիշ
տիր: Պիլախըրէ Նաֆիա, Օրման վէ Մէատին
նազըրարը տախի հազըր օլտուզարը հալտէ
Չէսթըր փրօթէսինին միւզաքէրէսինէ կէչիլմիշ
տիր: — Օն իւշ օն տէօրթ սէնէտէն պէրու
պիւթիւն Այաըն վիլայէթինի պի հուզուր էտէն
վէ թագրիպէն 400 նուֆուս թէլէֆ էթմիշ, նիշէ
ֆապրիգալար եազըլ խարապ էթմիշ վէ հիւ-
քիւմէթի տէ խայլիճա մէշուլ էթմիշ օլտն Չա-
զըրմալինին՝ Իգմիր վալիսի Նազըմ փաշանըն
ճէհուլթի տայէսինտէ Նալիլիտէ գաթլ էտիլ-
միշ իտիյի րիվայէթ օլունույօր: — Սէլա-
նիքտէ պիր 'Էլպիթի' Նեալիքիա գալէթա-
սը իտարէխանէսինէ աթիտէքի մէպտա պիր
մէքթուլ վէրմիշ տիր: «Կրէպէնա Մէթրօփօլի-
տինին գաթըր մէսէյէսի հազընտա եազան մու-
հալլիլին քէնտի նէչրիյաթընա նիհայէթ վէր-
մէսի քէնտիսի իչիւն սահա խայլը արը: Աքսի
թագտիրտէ հալաթը իչիւն մուճիպ թէհիլքէ օ-
լաճագ պազըր նէթալիճէ մարուզ գալաճագ արը:
Մուհարրիր՝ Սէլանիք Մէթրօփօլիտինէ տաիրէ ի
րուհանիյէսի տախիլինտէ տէվը ինրա էթմէմէսինի
թալիյէ էթմէլի տիր, չիւնքի քէնտիսի տէ
Կրէպէնա մէթրօփօլիթինին ազըպէթինէ տիւզար
օլտագ արը:» — Ենմէսին տուրէթ ի իտարէսի
վէ Իմամ Նահա իլէ իթիլաթ չէրաթիթի մէճիսի
Վիւքէլատա թէգալլուր էթմիշ իսէ տէ, հիւ-
քիւմէթ պու պապտէ մէճիսի Մէպուսանտան

միւսաաաա էթիհաալ էթմէյէ իւզոււմ կէօրմէք-
տէ տիր: Իճաալ էթտիյի թագալիրտէ հիւքիւմէ-
թին ճէլսէ ի խաֆիյէ թալէպ էտէրէք իզահաթը
քիւսֆիյէ վէրէճէյի տէ պիլտիլիլմիշ տիր: —
«Հիւրիյէթ վէ իթիլաթ» նամը իլէ պիր ֆըր-
գա ի սիյասիյէ թէչէքքիւլ վէ տախիլի նիգամա-
մէսի մէրճիինէ թագալիմ էտիլմիշ տիր: Էնպիլ
ֆըրգասը Փազար կիւնիւ տաիրէ ի Մէպուսանտա
ինթիմա էտիլ, 1. Իտարէ ի էօրֆիյէնին իալվը,
2. Միլլէթ էֆրատը միյանընտա նիֆագ իզա
էտէն էսպապը րէֆ էթմէք իւզըրէ աֆվը ու-
մուսի իլանը վէ 3. մէմուրիյին սիյասի ֆըրգալար
գիւլալէրինէ տէվամ էթմէմէսի իչիւն պիրէր
թագրիր վէրմէքիլի թահթը գարարա ալմը
տըրար: — Պրուսա վիլայէթի տախիլինտէ վա-
գը Սիմալ գասապաշնտա պիր հարիգ գուհուր
էտիլ թագրիպէն 1000 խանէ հանմըլ արը: —
Մուհարրիրին Օսմանիյէտէն Հիւսէյին Բեալի
պէյ շէհրիմիգտէ Պէյօլլունտա պիր հօթէրտէ
զէհր իչէրէք թէլէֆ ի նէֆտէ թէչէպալիւս էթ-
միշ տիր: — Ասանտա գօլէրա գուհուր էթմիշ
օլուլ, եէվմիշ 2—3 միւսապ վէ վէֆիյաթ վու-
գու պուլմագտա իմիշ: Պուլլարիթան հիւ-
քիւմէթի թիւրքիատան կիւնէ հօճուլարա 5
կիւն գարանթինա վազ էյլէմիշ տիր:

Մուհարէպէ ի հազըրէտէն տօլալը եէնի վէ
մուշայէն խապէրլէր հօգ արը: Թարապլուս վէ
Պէնիալիտէ սայքի հէր կիւն ասաքի ի Օսմա-
նիյէ իլէ իթալիանլար միյանընտա ուֆագ միւ-
սատէմէլէր տէվամ էթմէքտէ օլտուզու իչի-
տիլիյօր: Իթալիանըն Ատալար աէնիլլինտէ մու-
խասէմաթա պաշայաճալը րիվայէթի թէհագ-
գիւզ էթմէմիշ տիր: Պուսըն սէպէպի պազը
զազէթալարըն գանընճա իթալիանըն կէվէլլիլի,
տաիրլէրին գանընճա իսէ՝ Էվրօփա տէվլէթի-
րինին իթալիանըն թէվսի ի հարաքիւթընա
միւսաաաա էթմէմէսի տիր: Աուսթրիա՝ Պոստա-
ճէրտէք վէ Նօվի Պազար հուսուտունտա աս-
քէր թօփլամագտա օլուլ, Պապը Ալի թարա-
ֆընտան վուգու պուլան սիւալա վէրտիյի թէ-
միւսաթալիշ ճէվապա րազմէն իթիհէքեամաթ
ինչա էթմէքտէ տէվամ էտիյօր իմիշ: Թէյ-
յարէճի Հիլարն 4 տաէտ Ֆրանսըլ մամուլաթը
օլտն թէյյարէլէր ալարագ իթանալօլա կէլէճէք
իմիշ: Փէթրոգուրկտա եազընտա թէյյարէճիլիք
տիլլօմասը ալմիշ օլտն կէնճ Փրէնսէն Շախուլ
եօ՝ իթալիա օրաուտունա իթիհագ էթմէք իւզ-
րէ Թարապլուսա աղիմէթ էթմիշ տիր: — Շահ-
գաստէ Չիյաէտտին էֆ. իլէ Խըտիվ Ապպուս

Հիմքի վե Ստար ր էսպառ Քեամիկ փաշա Իո-
նէնաւերկեան Իսկիլթէրքա զրալը թարափընտան
թաամա առվէթ էսիմիշ տիր։ Գրալ հագրէթ-
լէրի հէլէթ ի միւշարիլէշտալ խաւէ ի զկարէթ
էլլէմիշ։ վէ պիլաիւրէ Քեամիկ փաշա ալրըն
միւրազաթա զապալլ օլտնըն ալր։ Գրալիշա
հագրէթլէրի իլէ Քեամիկ փաշա օթուրմը վէ
զրալ իլէ տաիլէր ալապաա տուրմուշ օլտուգ-
լարը հալաէ հէլէթ ի միւշիլէրմէ ի մախաա սէ-
նին ֆօթիզրաֆալար ալրնըն ալր։

Եւազդըդարտա վէֆօթմէ Էաէն Եւլ Եօրզ Ուրջըն զազէթաաը սահիպի Մր. Բալիցէրին վասիլէթ-նամէսինաէն սնազաըրազընա կէօրէ, միւթէվէֆ-ֆա ի միւմալիէյէին ճիւղէ սէրվէթի 6,000,000 Լնկ. Լիր. օլուպ, մալը օլան իքի զազէթաաըը (4,200,000 Լնկ. Լիր. զւլյաթիթինաէ) իքի քիւ-չիւք էվաաալարընա վէ 562,000 լիրա Գօյօմայիս տար իւլ ֆիւնուէնրինա թէքք էյէմիշ տիր: — Իււ-փէրաթօր Ուիլիւմ պիր գաշ կիւնաէն պէրու-նամիզաճ պոլլոււմազտա աըր: — Պէրլինաէն Եոյ. 17 թարիխիյէ խապէր վէրիլաիյինէ կէօրէ, էվվէյթի կէճէ մէրքէզի էվրօփաաա կէնիշ պիր տալրէտէ ագալլի իւշ աէֆա չէտիա զէլզէլէ հիսս օլոււմըշ աըր: Սիզմօիւրափիք (զէլզէլէյի խապէր վէրէն) ալէթլէր էփէյի ուզոււն միւտ-տէթ միւթէէտիր օլմուշար աըր: Այնի կէճէաէ Ֆրանաաաա տաիլի հօրաքլէթ ի ալլ վուզու-պուլմուշ աըր: — Կէլէն հաֆիտա գարփընաա պիր կիւն Իսկիլթէրաանըն Խարիճլէ նապըըր աըր էաուաարտ Կրէյ Սլամանիա-Ֆրանսա միւտա-հէյէսի էնաաաընաա Իսկիլթէրաանըն թուլթուու-զու մէվզլիյէ վէ չիմալ Իսկիլթէրաա իյէ Սլ-մանիանըն միւնաաէպաթըր սիյաաիյէսինէ տալր փալլամէնթօ հուզուլոււնաա մուհիմմ մալիւ-մաթլար վէրէճէք տիր: — Իթալիա Աաալար աէնիվլինաէքի ֆաալլիյէթինի 15 կիւն իլէրիյէ թալիգ էյէմիշ տիր: — Իթալիանը Չանադ գալէ սլօազընր աալլօգա էթմէսինէ, Էաիտօ Սէլանիք վէ Իզմիր կիպի մուհիմմ չէնրէրի թօփա թուլթմաաընա տիւվէլ ի մուազգամանըն րազի օլմաաըղը խապէր վէրիլիյօր: — Շաշը մալիւլըն թարաֆաաըրաըր թէքրար հիւճիւմ էթմիլիյէ իսէ տէ, 500 գաաար թէլէֆաթլէ կէ-րի սիւրիւլմիւլչըր տիր: Շաշը մաիլոււ տաիլի Կիւմիւշ թէփէլէ ալտէթ էյէմիշ տիր:

Մեհնիսի Մեպրտան : 19ընը ինքնաուս-
նութքը ինքնիշխանի վերելքն է քառն արդի
հեղափոխի միանալիս ինքնաուսնութքը ինքնաուս-
նալը պատի օլունը վե պաղղար մեղքիւր հե-
վապատ Մալիսը վե ենմեն մեղնիսի վե սաղղ
գապիւնիսի պու իսաւաւսնութքն էլ իմ օլունը
լար իսաւաւսնի գիւրիսի ինքնիշխան էլ իմիւր

խոն տէ, էնճամ մեղքերի տարկէն ի ճէվապիյնէնին սալթի պիր մէրաւամտէն ի պարսէթ օրտուղու վէ պինսաէն ալէյն ի թէփէրրիւսթաւան պահա էթմէք լազըմկէլմէյէճէյի թէգարրիւս Էթմիշ տիր։ Ի քինճի ճէլսէտէ Ձէսթրր փրօժեթի միւզաքէրէսի թէք-րար էլէ ալընմըջ վէ պաղգիյն ի միւզաքէրսթի ձիւմա էրթէսի ի ճթիմաքնա թէրք էտիլմիշ տիր։ — Թարապլուստա շէսիա փուրթունալար վէ պէօյիւք սէլլէր սէպէպինստէն, կէչէն հաֆթա պէլլի պիր միւսաստէմէ վուգու պոլւմանիշ տրր։ Սվասիաստէքի Արապլար սիլահարընը վէ փիշէնք-լէրինի խուրում աղաճարընըն պաչընտա սագ-լալըլ օրատան ի թալիալըլար իւզէրինէ աթէշ էտիյօրլար, վէ տէրհալ սիլահաղ աշաղը էնիպ ի թալիալըլարա քէնտի քէնտիլէրինի սիլահաղ իզհար էտիյօրլար։ Ի թալիալըլար Արապլարըն պու օյունունա վազըֆ օրտուգարընտան, խուր-մա աղաճարընը քէսմէյի տիւշիւնմիւշէր խն տէ, պունտան Թարապլուս շէհրինին միւթէ-զարրուր օյանաղըն կէօրէք օ ֆիքրտէն վաղ կէշիմիշէր վէ օլասիաստէքի տիւլարալը, էվլէրի վէ չալըլար օրթատան գալտըրմաղլա ի քթիֆա էտէճէքէլ տիր։ — Սօն պիր խապէրէ կէօրէ Բուսիա վէ Ավսթրիա սէֆիրլէրի Պապը Ալիյէ կէլէրէք Սաաթապամ փաշա վէ Խարիճիյէ նա-զրլը իլէ ուզուն պիր միւլագաթտա պուլուն-մուշար վէ Իթալիա հիւքիւմէթի Բուսիա սէ-ֆիրի վաւըմաղլա Պապը Ալիյէ պիր նօթա վէրմիշ տիր։ Մէղքիւր նօթատա Իթալիա քէն-տինին մաթիլուպաթը գապուլ վէ թէրք ի մու-խաւէմէթ էտիլմէտիլի թագտիրտէ սէվանիլ ի Օսմանիյէնին էն հէստա պիր նօթալաւանա ի ճէ-ճալուլը էտէճէլինի պլլտիրմիշ տիր։ Պունուն իւզէրլէնէ հէյէթ ի վիւքէրա գալէթ հէյէճաւորը վէ ուզուն պիր մէճիա ագա էթմիշ տիր։

ՄՈՒԻՀՄՄ ՊԻՐ ԹԱՄԱԶԷ

Պագը խապիպ սոսթրարըմը Բահնիւմանըն 936նընը սահիֆէսինտէ ի.քինճի սիւթոււնտա պու-լուհան պիր հանլըըմըպա նազարը տիգգաթըը-մըզը ճէլպ էյէմիշ օպարազ անը իտասին էտէր վէ անա գալիէրիսիվլին նազարը տիգգաթըընը ճէլպ էտէրիզ: Գօյէրատան թութուլանլարա վէ-րլէճէք գաշօնէրին միգաարը «միւսապ օլան գատրն իսէ 5 կրամ, էրքէք իսէ 10 կրամ,» տէ-նիլմիշ տիր քի պու կրէթ, հանի պուղոսայ օլա-ճապ տըր: Բէգպիք պիր գաշ սոթըր աշաղըտա «10 կրամ սօֆաթթ» սաթիլ «10 պուղտայ» օլա-ճազ տըր:

Միւսիւր ի մետուլ վե սահիւր ի իմթիյազ
Թ . Դ . ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Օ. ԱՐԶՈՒՄԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍԸ
Տէրխաատէ՞ծ, Զագնացնրյար, Յակոբեան խան

